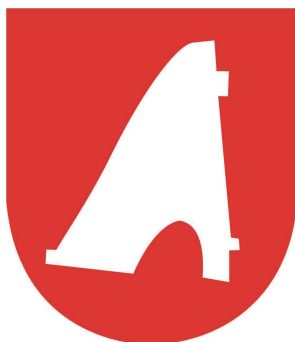

SVIDNÍK

**Komunitný plán sociálnych služieb
mesta Svidník na roky 2011-2014**

Február 2011

Moje poďakovanie patrí všetkým, ktorí svoj čas, osobné úsilie a vedomosti venovali príprave a zostaveniu Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Svidník na roky 2011 – 2014.

Ing. Ján Holodňák
primátor mesta

OBSAH

1.	Úvod	1
1.1	Východiská stratégie socialného rozvoja	2
1.2	Legislatívne vymedzenie sociálnej služby.....	3
2.	Socio-demografická anylýza	4
2.1	Ľudské zdroje	5
3.	Kľúčové skupiny a poskytované služby.....	9
4.	SWOT analýza	11
5.	Právny rámec poskytovania sociálnych služieb.....	12
5.1.	Charakteristika sociálnych služieb podľa Zákona č.448/2008 Z.z....	13
5.2	Samosprávna pôsobnosť mesta.....	19
5.3	Cieľové skupiny komunitného plánu	21
5.4	Východiská pre tvorbu priorít komunitného plánu	23
6 .	Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	24
7.	Kritické oblasti, ciele a opatrenia	35
7.1	Prijatie, monitorovanie a úpravy komunitného plánu.....	40
	Príloha – Dotazník pre prijímateľov sociálnych služieb	

1. Úvod

Komunitné plánovanie sociálnych služieb patrí do pôsobnosti obce, ktorá ho vypracúva, schvaľuje a vytvára podmienky na podporu komunitného rozvoja. Čo vlastne komunitné plánovanie sociálnych služieb predstavuje? Komunitné plánovanie sociálnych služieb je spôsob plánovania sociálnych služieb tak, aby zodpovedali miestnym špecifickým požiadavkám a potrebám jednotlivých občanov. Jedná sa o otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadania najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb.

Účastníkmi komunitného plánu sú:

- **zadávateľ** – ten, kto je zodpovedný za zabezpečenie komunitných služieb, ktoré zodpovedajú miestnym potrebám – Mesto Svidník,
- **poskytovateľ** – ten, kto služby ponúka a realizuje napr. fyzická osoba, neštátny subjekt (mimovládna organizácia), cirkev organizácia zriadená mestom, samosprávnym krajom alebo štátnym orgánom,
- **prijímateľ** – občan v nepriaznivej sociálnej alebo krízovej situácii, ktorému sú služby určené.

Prínosy komunitného plánovania:

- hlavným prínosom komunitného plánovania je zapojenie účastníkov systému sociálnych služieb t.j. prijímateľa, poskytovateľa a zadávateľa do prípravy a uskutočnenia plánu sociálnych služieb,
- zvyšuje podiel občanov na rozhodovacom procese o spôsobe ich zabezpečenia,
- komunitný plán zaisťuje, aby sociálne služby zodpovedali zisteným miestnym potrebám a reagovali na miestne odlišnosti.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Svidník pre roky 2011 - 2014 vznikol na základe potreby vyvolanej prenosom kompetencií zo štátu na samosprávu v oblasti sociálnych služieb (zákona NR SR č.416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky) a na základe zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č.455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Svidník s výhľadom do roku 2014 špecifikuje potreby na vykonávanie rôznych druhov sociálnych služieb, činnosti a poukazuje na potrebu vybudovania jednotlivých typov zariadení, alebo ich vzájomnej integrácie do centier sociálnych služieb.

Na území mesta Svidník pôsobí viacero poskytovateľov sociálnych služieb, ale bez vzájomnej koordinácie. Prvoradou úlohou pracovnej skupiny ľudí, ktorá pracovala na vytvorení Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Svidník bolo zanalyzovať súčasný stav na úseku poskytovania sociálnej pomoci , ako aj načrtnúť východiská, ktoré bude potrebné v budúcnosti riešiť v úzkej spolupráci so všetkými zainteresovanými inštitúciami.

Prvým zistením bola slabá výmena informácií a skúsenosti, absencia koordinácie medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby a tiež chýbajúci prieskum potrieb jednotlivých sociálnych skupín a jednotlivcov.

Zmyslom vytvorenia komunitného plánu v meste Svidník je skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb spoločným koordinovaným postupom všetkých poskytovateľov sociálnych služieb na území mesta a zároveň bol vytvorený podklad na predkladanie projektov v oblasti sociálnych služieb na území mesta Svidník .

Komunitný plán mesta Svidník bol vytvorený za účasti týchto zástupcov:

1. Ing. Ján Holodňák - primátor mesta Svidník
2. Ing. Vladimír Popík, OVDŽPaRR ,MsÚ Svidník
3. Ing. Marta Jacková , OSZPČaO, MsÚ Svidník
4. PaedDr. Štefan Čarný, posl. MsZ vo Svidníku
5. PhDr. František Pochanič, ÚPSVaR , pracovisko Svidník
6. Mgr. Peter Hakun, Náš dom n.o. Svidník
7. Bc. Helena Paňková, Gréckokatolícka charita Prešov, prac. Svidník
8. Peter Sivák, zást. MRK vo Svidníku

V Komunitnom pláne mesta Svidník bolo spracované:

- socio – demografická analýza mesta Svidník,
- SWOT analýza sociálnych služieb mesta Svidník,
- právny rámec poskytovania sociálnych služieb v meste Svidník,
- cieľové skupiny komunitného plánu,
- vyhodnotenie dotazníkového prieskumu,
- kritické oblasti, ciele a opatrenia.

1.1 Východiská stratégie sociálneho rozvoja mesta

Stratégia sociálneho rozvoja mesta je postavená na analýze služieb v územnom obvode mesta, kraja, pri niektorých špecializovaných činnostiach aj Slovenska a na prieskume obyvateľov mesta . Pre ďalšie plánovanie slúžia už doteraz spracované dokumenty miestneho, regionálneho a celoštátneho (národného) významu.

Miestne dokumenty

- Štatút mesta Svidník z roku 2003
- PHSR Mesta Svidník na roky 2007-2013

Regionálne dokumenty

- PHSR Prešovského samosprávneho kraja 2008 -2015
- Konceptia rozvoja sociálnych služieb na území PSK , júl 2009

Národné dokumenty

- Národný strategický a referenčný rámec 2007-2013
- Národný akčný plán sociálnej inklúzie , 2004
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb , jún 2009

1.2 Legislatívne vymedzenie sociálnej služby

Poskytovanie sociálnych služieb upravuje zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb.o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov . Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život na podporu jej začlenenia do spoločnosti ,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

2. Socio-demografická analýza

Okresné mesto Svidník sa nachádza na sútoku riek Ondavy a Ladomirky, v severovýchodnej časti Slovenska v pohorí Nízkych Beskýd v nadmorskej výške okolo 230 m. Obec vznikla roku 1944 zlúčením dvoch obcí Nižný Svidník a Vyšný Svidník.

Názov mesta je odvodený od slova "svida", v dnešnom znení svíb, svíbový porast. Roku 1964 dostal Svidník štatút mesta a v roku 1987 mesto prijalo terajší erb.

Svidník sa vyvíjal na dôležitej obchodnej ceste, tzv. jantárovej, smerom do Poľska. Prvá písomná zmienka o Svidníku je z 28. júna 1355, kde je uvedený v listine Jágerskej kapituly ako „Scyuidnyk“. Svidník patril k panstvu Makovica so sídlom na Zborovskom zámku.

V 17. storočí sa stáva zemepanským sídlom, v 18. storočí význam sídla vzrastá, 19. storočie prinieslo mestu neúrodu, cholera a vyst'ahovalectvo. Po prvej svetovej vojne patril Svidník s okolím k najchudobnejším v republike. Bieda sprevádzala obyvateľstvo až do skončenia druhej svetovej vojny. Povojnové obdobie je charakteristické celkovým rozvojom regiónu s novou výstavbou bytov, škôl, nemocnice a strojárskym, textilným a potravinárskym priemyslom, čím oblasť stratila výlučne poľnohospodársky charakter.

Dnes je mesto Svidník administratívnym, kultúrnym, rekreačným a športovým centrom podduklianskeho regiónu.

Mesto Svidník je známe viacerými historickými a kultúrnymi pamätihodnosťami. Najznámejšie sú: gréckokatolícky chrám Narodenia Presvätej Bohorodičky, najstaršia sakrálna pamiatka mesta a barokový kaštieľ. V meste sídli Slovenské národné múzeum – Múzeum ukrajinskej kultúry, jediné svojho druhu na Slovensku. Jeho súčasťou je i skanzen a Galéria Dezidera Millyho. Každý rok sa tu v polovici júna konajú Slávnosti Rusínov – Ukrajincov Slovenska. Národnými kultúrnymi pamiatkami je 11 drevených kostolíkov (cerkví), ktoré sa nachádzajú v blízkosti Svidníka.

K novším stavbám patrí pravoslávny chrám a rímskokatolícky kostol. Vojenské múzeum Historického ústavu SR je umiestnené v modernej kruhovej budove. Súčasťou múzea je Pamätník Sovietskej armády a cintorín sovietskych vojakov z roku 1954, kde spočíva v spoločnom hrobe vyše 9000 vojakov, ktorí padli v bojoch o Dukliansky priesmyk.

Rozloha územia mesta je 1 922 ha. Celá oblasť leží v miernom pásme. Podnebie je vnútrozemské s priemernou ročnou teplotou od 6° - 8°C. Najteplejšie mesiace sú júl a august (20° - 25°C).

Množstvo zrážok charakterizuje oblasť Svidníka ako mierne vlhkú a chladnejšiu (priemerne 700 – 800 mm). Maximálna snehová pokrývka v severnej časti 80 cm, na ostatnom území 40 cm. Vo veternom systéme prevládajú vetry severných a južných smerov.

Územie širokého okolia Svidníka odvodňuje rieka Ondava. Jej významnými prítokmi sú Ladomírka, Chotčianka, Vojtovce a Brusnička. Na rieke Ondave sa nachádza vodná nádrž Veľká Domaša, s vodnou plochou 15 km². Nádrž poskytuje výborné podmienky pre rekreáciu, vodné športy a rybolov.

2.1 Ľudské zdroje

Mesto Svidník pozostáva len z vlastného mesta a nemá žiadne mestské časti. Mesto je dynamicky sa rozvíjajúcim sídlom s priaznivou vekovou štruktúrou. Ku sčítaniu obyvateľov v roku 1991 bolo v meste 11 520 trvale bývajúcich obyvateľov, čo predstavuje 26,0 % z počtu obyvateľov okresu. Pri sčítaní obyvateľov v roku 2001 malo mesto 12 428 obyvateľov a k 31. 12. 2009 malo mesto 12 003 obyvateľov , čo je 36,15 % z počtu obyvateľov okresu.

Tabuľka č. 1.: Demografia za mesto Svidník

Názov ukazovateľa	Rok 2009
Počet živonarodených spolu	107
Počet živonarodených - muži	51
Počet živonarodených - ženy	56
Počet zomretých spolu	75
Počet zomretých - muži	42
Počet zomretých - ženy	33
Celkový prírastok (úbytok) spolu	- 111
Počet obyvateľov k 31.12. spolu	12 003
Počet obyvateľov k 31.12.- muži	5 798
Počet obyvateľov k 31.12.- ženy	6 205
Počet obyvateľov k 31.12.- predproduktívny vek (0-14) spolu	2 125
Počet obyvateľov k 31.12.- produktívny vek (15-54) ženy	4 146
Počet obyvateľov k 31.12.- produktívny vek (15-59) muži	4 388
Počet obyvateľov k 31.12.- poproduktívny vek (55+Ž, 60+M) spolu	1 344

Počet sobášov	77
Počet rozvodov	38

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č.2.: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1961 – 2009

Rok / údaj	1961	1970	1980	1991 SEBD	2001 SODB	2009
Počet obyvateľov	2 039	3 518	7 538	11 520	12 428	12 003
Celkový prírastok (úbytok) obyvateľov za obdobie		+ 1 479	+ 4 020	+ 3 982	+ 908	- 425

Zdroj: Štatistický úrad SR

Celkové prírastky obyvateľstva sú súhrnom dvoch zložiek a to prirodzeného prírastku a sťahovania. Dlhé obdobie sa na vysokých celkových prírastkoch obyvateľov mesta podieľalo prisťahovanie viac ako 60 %-tami. Toto obdobie trvalo do konca roka 1991. V období, v ktorom sa nachádzame sa mierne znižuje prirodzený prírastok (k 31.12.2007 malo mesto Svidník 12 156 obyvateľov) a výrazne klesá počet prisťahovaných obyvateľov do mesta. Týmto tendenciám je možné prisudzovať trvalejší charakter.

Tabuľka č. 3.: Veková skladba obyvateľstva a indexy vitality

V e k	Počet obyvateľov									
	Absolútne údaje					Údaje v percentách				
	1970	1980	1991	2001	2008	1970	1980	1991	2001	2009
Predproduktívny	1 204	2 690	3 871	2 577	1 681	34,2	35,7	33,6	20,8	17,7
Produktívny	1 997	4 361	6 853	8 580	8 611	56,8	57,9	59,5	69,0	71,7
Poproduktívny	317	487	796	1 196	1 822	9,0	6,4	6,9	9,6	11,2
S p o l u :	3 518	7 538	11 520	12 428	12 114	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č. 4 : Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	655	1 014	1 669
Učňovské (bez maturity)	842	648	1 490
Stredné odborné (bez maturity)	514	377	891
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	607	341	948
Úplné stredné odborné (s maturitou)	834	1 570	2 404
Úplné stredné všeobecné	400	505	905
Vyššie	41	50	91
Vysokoškolské bakalárske	19	30	49
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	593	432	1 025
Vysokoškolské doktorandské	29	11	40
Vysokoškolské spolu	641	473	1 114
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	329	312	641
- technické	125	43	168
- ekonomické	71	69	140
- poľnohospodárske	66	25	91
- ostatné	50	24	74
Ostatní bez udania školského vzdelania	58	50	108
Ostatní bez školského vzdelania	1	5	6
Deti do 16 rokov	1 426	1 376	2 802
Úhrn	6 019	6 409	12 428

Zdroj: Štatistický úrad, SODB 2001

Tabuľka č. 5.: Národnostné zloženie

Národnosť	SEBD 1991 (%)	SODB 2001 (%)	
		Mesto	Okres
slovenská	81,5	79,6	83,3
rusínska	10,1	13,0	10,5
ukrajinská	6,5	4,1	2,4
rómska	0,95	1,50	2,6
česká a moravská	0,57	0,41	0,31
maďarská	0,12	0,10	0,05
poľská	0,09	0,06	0,05

Zdroj: Štatistický úrad SR , SODB 2001

V demografických faktoroch je zrejмый rozpor medzi národnostnou príslušnosťou k rómskemu etniku dobrovoľne deklarovanou pri sčítaní a kvalifikovaným odhadom zamestnancov Mestského úradu vo Svidníku. Aj keď sa štatistické údaje o týchto jednotkách zisťovania oficiálne nevedú, na základe poznania reality sociálnej praxe je možné konštatovať, že rómske etnikum v komunite mesta má vzrastajúci podiel na už tak celkovo nízkej pôrodnosti ostatných zložiek populácie.

Sociálna oblasť v meste Svidník

Sociálnu starostlivosť v meste Svidník poskytujú (na základe dotazníkového prieskumu):

1. Náš Dom, n.o., D. Millyho 448/1
2. OZ SPODMR, Dlhá 505/9
3. Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb, SNP 4
4. Únia nevidiacich a slabozrakých, Sovietskych hrdinov 200/33
5. OZ Spojme srdcia pre zdravie, Sovietskych hrdinov 200/33
6. Združenie pre ochranu chorých, opustených, postihnutých a Rómov n.o., Centrálna 18/64
7. Gréckokatolícka charita Prešov – Sociálne centrum Svidník, Pavlovičová 170/3
8. Filantropia pravoslávnej cirkevnej obce, n.o., Pionierska 361
9. Slovenský zväz telesne postihnutých, Sovietskych hrdinov 200/33,
10. ZO Zväzu postihnutých civilizačnými chorobami, Duklianska 642/6
11. Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím, D. Millyho 448/1
12. ÚPSVaR Bardejov ,pracovisko Svidník
13. Mestský úrad , Sovietskych .hrdinov 200/33,Svidník

3. Kľúčové skupiny a poskytované služby

Kľúčové skupiny	Poskytované služby	Poskytovatelia
Seniori	<p>Kontakt so spoločenským prostredím</p> <p>Stravovanie</p> <p>Opatrovateľská služba</p> <p>Zdravotné úkony</p> <p>Vzdelávacie aktivity ,poradenstvo</p> <p>Sociálne služby</p>	<p>-Denné centrum pri Mestskom úrade</p> <p>-ZpS a DSS</p> <p>-Slovenský zväz telesne postihnutých</p> <p>-Spojme srdcia pre zdravie, n.o.</p> <p>-Zväz postihnutých civilizačnými chorobami</p> <p>-Únia nevidiacich a slabozrakých</p> <p>-Filantropia pravoslávnej cirkevnej obce, n.o.</p> <p>-ZpS a DSS</p> <p>-Náš dom ,n.o.</p> <p>-Mestský úrad</p> <p>-ADOS-Sabolová, ADOS-Nádej, všeobecní a odborní lekári</p> <p>-Denné centrum pri Mestskom úrade</p> <p>-ZpS a DSS</p> <p>-Slovenský zväz telesne postihnutých</p> <p>-Spojme srdcia pre zdravie, n.o.</p> <p>-Zväz postihnutých civilizačnými chorobami</p> <p>-Únia nevidiacich a slabozrakých</p> <p>-ZpS a DSS</p> <p>-Mestský úrad</p>
Zdravotne postihnutí	<p>Kontakt so spoločenským prostredím</p>	<p>-Denné centrum pri Mestskom úrade</p> <p>-Náš dom, n.o.</p> <p>-ZpS a DSS</p> <p>-Slovenský zväz telesne postihnutých</p> <p>-Spojme srdcia pre zdravie, n.o.</p> <p>-Zväz postihnutých civilizačnými chorobami</p> <p>-Únia nevidiacich a slabozrakých</p>

	<p>Stravovanie</p> <p>Opatrovateľská služba</p> <p>Zdravotné úkony</p> <p>Vzdelávacie aktivity ,poradenstvo</p> <p>Sociálne služby</p>	<p>-Filantropia pravoslávnej cirkevnej obce , n.o.</p> <p>-Mestský úrad</p> <p>-ADOS-Sabolová</p> <p>-ADOS-Nádej</p> <p>- všeobecní a odborní lekári</p> <p>-Denné centrum pri Mestskom úrad</p> <p>-ZpS a DSS</p> <p>-Náš dom, n.o.</p> <p>-Slovenský zväz telesne postihnutých</p> <p>-Spojme srdcia pre zdravie, n.o.</p> <p>-Zväz postihnutých civilizačnými chorobami</p> <p>-Únia nevidiacich a slabozrakých</p> <p>-Mestský úrad</p> <p>-Náš dom, n.o.</p> <p>-ZpS a DSS</p>
Rodiny v kríze	<p>Poradenstvo</p> <p>Ubytovacie služby</p>	<p>-ÚPSVaR , pracovisko Svidník</p> <p>-Mestský úrad</p> <p>-Občianske združenie SPODMaR</p> <p>-Gréckokatolícka charita Prešov- Soc.centrum Svidník</p> <p>-Občianske združenie SPODMaR</p>
Jednotlivci v kríze	<p>Poradenstvo</p> <p>Ubytovacie služby</p>	<p>-ÚPSVaR, pracovisko Svidník</p> <p>-Mestský úrad</p> <p>-Občianske združenie SPODMaR</p> <p>- ZPOCHOPOR n.o.</p> <p>-Gréckokatolícka charita Prešov- Soc.centrum Svidník</p> <p>-Občianske združenie SPODMaR</p>
Deti a mládež	Sociálno – právna ochrana a kuratela	<p>-ÚPSVaR, pracovisko Svidník</p> <p>-Mestský úrad</p>

Vysvetlivky:

ZpS a DSS – Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb

ADOS – Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti

ZPOCHOPOR – Združenie pre ochranu chorých, opustených a postihnutých osôb a Rómov

SPODMAR – Spoločnosť priateľov detí, mládeže a rodín

4. SWOT analýza z hľadiska sociálnych služieb

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Záujem komunity mesta a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti a vôľa riešiť problémy skupín ohrozených sociálnym vylúčením • Vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity • Poskytnutie možnosti obyvateľom mesta a ich záujmovým združeniam o identifikáciu a prezentáciu ich problémov a potrieb v sociálnej oblasti a umožnenie spoločne hľadať a navrhovať riešenia • Existujúci vybudovaný systém školstva a fungujúce mimoškolské aktivity • Finančná dostupnosť sociálnych služieb • Realizácia projektu terénnych sociálnych pracovníkov 	<ul style="list-style-type: none"> • Značný výskyt sociálno-patologických javov (alkoholizmus, drogoví dileri, sociálny parazitizmus a pod.) v komunite • Vysoký percentuálny podiel obyvateľov komunity so sociálnymi problémami a s poruchami sociálneho správania a spolužitia v komunite • Nekompletná sieť sociálnych služieb • Nedostatočná miera prevencie a poradenstva pre všetky cieľové skupiny • Nedostatok vlastných finančných zdrojov komunity na rozvoj sociálnych služieb • Spoločenské predsudky voči osobám postihnutým sociálne patologickými javmi • Nedostatok pracovných príležitostí na trhu práce pre marginalizované a znevýhodnené sociálne skupiny
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Existujúca nová legislatíva upravujúca vzťahy sociálnych služieb a možnosti jej využitia komunitou mesta • Využitie možností projektového a donorského získavania domácich aj zahraničných zdrojov na rozvoj sociálnych služieb (fondy veľkých podnikateľských subjektov, štátne fondy, fondy EÚ a pod.) • Systémovejšie využitie existujúcich možností obecných masmédií pre propagáciu a informovanosť o daniach v sociálnej sfére komunity • Reálne existujúci potenciál marginalizovaných sociálnych skupín uplatniť svoju pracovnú silu na trhu práce 	<ul style="list-style-type: none"> • Demografický vývoj populácie v komunite, očakávajúci nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich väčšiu mieru sociálnych služieb • Problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce odvetví (školstvo, zdravotníctvo a ost.) na komplexnom riešení situácie a potrieb obyvateľov mesta • Postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí marginalizovaným znevýhodneným sociálnym skupinám komunity • Možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví • Prehlbovanie sociálnych, ekonomických a vzťahových problémov cieľových sociálnych skupín populácie v komunite • Nedostatočné vlastné finančné zdroje

5. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb v SR

Dňa 1. 1. 2009 nadobudol účinnosť zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“), ktorý novým spôsobom upravuje podmienky poskytovania sociálnych služieb. Zákon o sociálnych službách nanovo upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Za nepriaznivú sociálnu situáciu sa považuje stav sociálnej núdze fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá zabezpečené základné životné potreby, pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon o sociálnych službách zaručuje právo fyzickej osoby na poskytnutie sociálnej služby alebo zabezpečenie jej poskytnutia a právo výberu poskytovateľa, za splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom a ďalšie práva pri poskytovaní sociálnych služieb. Poskytovateľmi sociálnych služieb sú v súlade so zákonom obce, právnické osoby zriadené alebo založené obcou alebo samosprávnym krajom (verejní poskytovatelia sociálnych služieb) a iné právnické alebo fyzické osoby (neverejní poskytovatelia sociálnych služieb). Garantmi poskytnutia alebo zabezpečenia sociálnej služby fyzickej osobe sú obce a samosprávne kraje podľa ich delenej pôsobnosti ustanovenej zákonom o sociálnych službách a to tak, že sociálnu službu poskytnú sami, resp. prostredníctvom právnickej osoby zriadenej alebo založenej obcou alebo samosprávnym krajom alebo následne u neverejného poskytovateľa sociálnych služieb.

V zákone sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby. Ide napríklad o povinnosť poskytovateľa sociálnych služieb vypracovať a dodržiavať procedurálne, personálne a prevádzkové podmienky poskytovania sociálnej služby (tzv. štandardy kvality). Poskytovateľ je ďalej povinný napríklad vypracovať individuálny rozvojový plán klienta, dodržiavať maximálny počet klientov na jedného zamestnanca a za účelom zvýšenia profesionality práce vypracovať a uskutočňovať program supervízie. Osobitne je upravená povinnosť zariadenia pri ochrane života a zdravia prijímateľa sociálnej služby, t.j. vymedzuje situácie a podmienky, pri ktorých je možné použiť prostriedky netelesného/telesného obmedzenia klienta, ako aj postup pri ich použití.

Sociálne služby podľa tohto zákona sa poskytujú prostredníctvom odborných, obslužných a ďalších činností, ktoré je poskytovateľ povinný poskytnúť alebo zabezpečiť v prípade, že sú tieto činnosti taxatívne pri týchto službách vymedzené. Odborné činnosti, ktorými sú sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia je možné za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytovať aj samostatne. Zároveň poskytovateľ môže vykonávať aj iné činnosti ako upravuje tento zákon, ktoré zvýšia kvalitu sociálnej služby.

Sociálne služby sú službami verejného záujmu a sú poskytované bez dosiahnutia zisku, avšak zákon umožňuje aj poskytovanie sociálnych služieb v rámci živnosti alebo podnikania, t. j. na báze zisku. Zákon o sociálnych službách rozdeľuje sociálne služby do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené.

5.1 Charakteristika sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

Nový zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách rozlišuje nasledujúce **druhy** sociálnych služieb:

- a) sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach, ktorými sú
  1. nocľaháreň,
  2. útulok,
  3. domov na pol ceste,
  4. nízkoprahové denné centrum,
  5. zariadenie núdzového bývania,
- b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú
  1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
  2. poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
  3. poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu,
- c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú
  1. poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
  2. opatrovateľská služba,
  3. prepravná služba,
  4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
  5. tlmočnická služba,
  6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
  7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
  8. požičiavanie pomôcok,
- d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú
  1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci;
  2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
- e) podporné služby, ktorými sú
  1. odľahčovacia služba,
  2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
  3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
  4. poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre,
  5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
  6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
  7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Uvedené sociálne služby je možné poskytovať ambulantnou, terénnou a pobytovou formou a to na určitý aj neurčitý čas.

a) Zariadenia na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb

Sú nimi:

- nocľaháreň,
- útulok,
- domov na polceste,
- nízkoprahové denné centrum,
- zariadenie núdzového bývania.

Nocľaháreň

V nej sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania.

Útulok

V ňom sa fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať, poskytuje ubytovanie na určitý čas

Domov na pol ceste

V ňom sa poskytuje sociálna služba na určitý čas fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie po skončení poskytovania sociálnej služby v zariadení, alebo po skončení pobytu v zariadení podľa osobitného predpisu alebo po skončení starostlivosti v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, alebo po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z väzby.

Nízkoprahové centrum

V ňom sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie.

Zariadenie núdzového bývania

V ňom sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, na ktorej je páchané násilie, fyzickej osobe, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, osamelej tehotnej žene a rodičovi alebo rodičom s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať bývanie, a fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek alebo ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže z vážnych dôvodov užívať bývanie. Za vážny dôvod sa považuje živelná pohroma, požiar, ekologická havária alebo priemyselná havária.

b) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Zákon o sociálnych službách vymedzuje ako:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
- poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
- poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu.

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa

Je terénna sociálna služba poskytovaná rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôže

zabezpečiť sama alebo s pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu.

Podpora zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života

Je ambulantná sociálna služba alebo terénna sociálna služba poskytovaná rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, v čase prípravy rodiča alebo inej fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, na trh práce a v čase ďalších aktivít spojených so vstupom alebo návratom na trh práce.

Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti

V ňom sa poskytuje sociálna služba maloletému nezaopatrenému dieťaťu, ak rodič lebo iná fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu nemôže z vážnych dôvodov zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa sama alebo za pomoci rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu.

Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu

V ňom sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe alebo rodine, ktorá je ohrozená sociálnym vylúčením alebo má obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky a spôsob života.

c) Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Zákon o sociálnych službách ich vymedzuje ako:

- poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- tlmočnická služba,
- sprostredkovanie tlmočnickej služby,
- sprostredkovanie osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok.

Zariadenia pre fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek

Týmito zariadeniami sú:

- zariadenie podporovaného bývania,
- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- rehabilitačné stredisko,
- domov sociálnych služieb,
- špecializované zariadenie,
- denný stacionár.

Zariadenie podporovaného bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona, ak je odkázaná na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život. Dohľad je usmerňovanie a monitorovanie fyzickej osoby pri zabezpečovaní sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť v rámci zariadenia a základných sociálnych aktivít podľa prílohy č. 4 zákona.

V **zariadení pre seniorov** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

V **zariadení opatrovateľskej služby** sa poskytuje sociálna služba na určitý čas plnoletej fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu..

V **rehabilitačnom stredisku** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3, fyzickej osobe, ktorá je slabozraká a fyzickej osobe, ktorá je nepočujúca alebo ktorá má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť.

V **domove sociálnych služieb** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3. alebo fyzickej osobe, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3.

V **špecializovanom zariadení** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS.

V **dennom stacionári** sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.

Opatrovateľská služba

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší ako je rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3.

Prepravná služba

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Sprievodcovská služba a predčítateľská služba

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a fyzickej osobe s mentálnym postihnutím. Sprievodcovskou službou sa poskytuje sprievod na

základné sociálne aktivity uvedené prílohe č. 4 časti III písm. a). Predčítateľskou službou sa poskytuje predčítavanie podľa prílohy č. 4 časti III písm. b).

Tlmočnická služba

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe odkázanej na tlmočenie. Poskytuje sa tlmočenie v posunkovej reči, artikulačné tlmočenie alebo taktilné tlmočenie.

Sprostredkovanie tlmočnickej služby

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe so zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje tlmočnická služba, pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy fyzických osôb so zdravotným postihnutím odkázaných na komunikáciu prostredníctvom tlmočenia, tlmočníkov a záujemcov o vykonávanie tejto sociálnej služby, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a školení fyzických osôb so zdravotným postihnutím a tlmočníkov.

Sprostredkovanie osobnej asistencie

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na osobnú asistenciu pri vykonávaní administratívnych úkonov, vedenie databázy užívateľov osobnej asistencie, vedenie databázy osobných asistentov a záujemcov o vykonávanie osobnej asistencie, vykonávanie základného sociálneho poradenstva a vzdelávanie užívateľov osobnej asistencie a osobných asistentov a pomoc pri riešení konfliktov vzniknutých medzi fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a osobným asistentom v súvislosti s uzatvorenou zmluvou o výkone osobnej asistencie.

Požičiavanie pomôcok

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku. Pomôcka sa môže požičiavať fyzickým osobám na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného zdravotného poistenia, formou peňažného príspevku na zaobstaranie pomôcky, z iných zdrojov alebo do doby trvania podmienok pre poskytnutie pomôcky.

d) Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

Sú vymedzené ako:

- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav, s cieľom zabrániť vzniku krízovej sociálnej situácie alebo zabezpečiť jej riešenie. Poskytuje sa nepretržitá, dištančná, hlasová, písomná (krátka textová správa) alebo elektronická komunikácia prostredníctvom signalizačného zariadenia alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý zabezpečí potrebnú pomoc na základe vyslaného signálu potreby pomoci.

Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií

Je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je v krízovej sociálnej situácii, alebo v inej obťažnej životnej situácii, ktorú nemôže riešiť vlastnými silami a zabezpečuje sa

najmä poskytnutím sociálneho poradenstva. Za telekomunikačné technológie sa považuje najmä telefón, fax, internet.

e) Podporné služby

Sú definované ako:

- odľahčovacia služba,
- pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností,
- denné centrum,
- integračné centrum,
- jedáleň,
- práčovňa,
- stredisko osobnej hygieny.

Odľahčovacia služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou sa poskytuje alebo zabezpečuje fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sociálna služba počas obdobia, v ktorom fyzická osoba, ktorá opatruje, nemôže opatrovanie vykonávať.

Cieľom odľahčovacej služby je umožniť fyzickej osobe, ktorá opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jej fyzického zdravia a duševného zdravia a prevencie jeho zhoršenia.

Pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností je sociálna služba poskytovaná opatrovníkovi, fyzickej osobe, ktorá má záujem vykonávať funkciu opatrovníka a fyzickej osobe, ktorá si sama nedokáže uplatňovať a chrániť práva a právom chránené záujmy.

V **dennom centre** sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.

V **integračnom centre** sa poskytuje pomoc fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo ktorá je ohrozená sociálnym vylúčením .

V **jedálni** sa poskytuje stravovanie fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

V **práčovni** sa utvárajú podmienky na pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

V **stredisku osobnej hygieny** sa utvárajú podmienky na vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšila dôchodkový vek.

Komparácia legislatívnych úprav v rámci terminologických zmien prijatím nového zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách:

1. Domov dôchodcov, Domov – penzión pre dôchodcov sa považujú za Zariadenie pre seniorov;
2. Zariadenie chráneného bývania sa považuje za Zariadenie podporovaného bývania;
3. Domov pre osamelých rodičov sa považuje za Zariadenie núdzového bývania;
4. Stanica opatrovateľskej služby sa považuje za Zariadenie dočasnej starostlivosti;
5. Klub dôchodcov sa považuje za Denné centrum;
6. Jedáleň pre dôchodcov sa považuje za Jedáleň.

5.2.Samosprávna pôsobnosť mesta

- 1) vypracúva , schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- 2)utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- 3) je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári , o odkázanosti na opatrovateľskú službu a odkázanosti na prepravnú službu, o zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú po zmene stupňa odkázanosti, o povinnosti rodičov alebo detí platiť úhradu zo sociálnu službu alebo jej časť,
- 4) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- 5) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre, v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, poskytuje opatrovateľskú službu, odľahčovaciu službu,
- 6) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- 7) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby,
- 8) uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a o poskytnutí finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov s inou obcou, alebo s iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný vyšší územný celok a o zabezpečení poskytovania sociálnej služby s budúcim poskytovateľom sociálnej služby,
- 9) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- 10) môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia sociálnych služieb,
- 11) hradí inej obci alebo inému vyššiemu územnému celku ekonomicky oprávnené náklady a finančný príspevok v súlade so zákonom o sociálnych službách,
- 12) vykonáva opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku porúch psychického vývinu, fyzického a sociálneho vývinu detí a plnoletých osôb,
- 13) vykonáva pomoc pri riešení výchovných problémov a pri uplatňovaní nárokov dieťaťa podľa osobitných predpisov, sledovanie vplyvov pôsobiacich na dieťa, zisťovanie príčin vzniku, vykonávanie opatrení na obmedzenie pôsobenia nepriaznivých vplyvov

organizovanie, alebo sprostredkovanie účasti na programoch zameraných na pomoc deťom a plnoletým fyzickým osobám ohrozeným správaním člena rodiny,

14) organizuje výchovné programy alebo sociálne programy pre deti, ktorým bol orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo súdom uložené výchovné opatrenia ,

15) organizuje programy na pomoc ohrozeným deťom a plnoletým fyzickým osobám a rodinám,

16) organizuje resocializačné programy,

17) spolupôsobí pri výkone výchovných opatrení uložených súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,

18) spolupôsobí pri pomoci deťom, pre ktoré orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vykonáva sociálnu kuratelu a podieľa sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom,

19) spolupôsobí pri úprave a obnove rodinných pomerov finančnou podporou,

20) poskytuje rodičovi dieťaťa alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, príspevok na dopravu do zariadení,

21) poskytuje informácie fyzickej osobe, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom, na podanie žiadosti o zaradení do zoznamu žiadateľov a o subjektoch vykonávajúcich prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť,

22) poskytuje štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely spracovania, štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,

23) poskytuje dieťaťu príspevok na tvorbu úspor,

24) poskytuje pomoc dieťaťu v naliehavých prípadoch, najmä ak je ohrozený jeho život, zdravie, psychický, fyzický a sociálny vývin,

25) poskytuje pomoc dieťaťu alebo plnoletej fyzickej osobe ohrozenej správaním členov rodiny alebo správaním iných fyzických osôb,

26) poskytuje pomoc na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a rodičom a úpravu rodinných pomerov dieťaťa, ak bolo dieťa umiestnené v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti predbežného opatrenia alebo výchovného opatrenia,

27) poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti, pri zabezpečení bývania a zamestnania,

28) poskytuje súčinnosť štátnym orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny,

29) poskytuje súčinnosť zariadeniu pri zabezpečovaní osamostatnenia sa mladého dospelého,

30) utvára podmienky pre prácu s komunitou,

31) zriaďuje zariadenia podľa potrieb obyvateľov na účel výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,

32) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti,

33) vyjadruje sa k spôsobu života fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom,

34) vedie evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,

35) plní ďalšie úlohy podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov.

Obec môže zabezpečiť výkon samosprávnej pôsobnosti aj prostredníctvom akreditovaného subjektu alebo prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby.

5.3. Cieľové skupiny komunitného plánu

Veľmi dôležité pri príprave Komunitného plánu sociálnych služieb je stanovenie cieľových skupín, pre ktoré sociálnou analýzou v nasledujúcom období budú stanovené potreby v oblasti sociálnych služieb, zhodnotená dostatkovosť sociálnych služieb a stanovené opatrenia na realizáciu priorít.

Cieľové skupiny podľa oblasti zamerania sociálnych služieb a občanov, ktorým sa sociálne služby poskytujú sme rozdelili do štyroch skupín a stanovili na základe odborných teórií a praktických skúseností východiská pre tvorbu priorít komunitného plánu:

1. Rodiny s deťmi a mládež
2. Ľudia so zdravotným a iným znevýhodnením
3. Seniori
4. Osoby v obtiažnych životných situáciách

1. Rodiny s deťmi a mládež

- osoby ohrozené násilím v rodine (všetci členovia rodiny),
- ženy samostatne starajúce sa o svoje deti,
- rodiny s malými deťmi,
- osamelí rodičia s deťmi,
- mládež ohrozená sociálno-patologickými javmi,
- rodiny s nezaopatrenými deťmi,
- neúplné rodiny,
- osoby, ktoré bezprostredne potrebujú preventívne opatrenia,
- málo príjmové rodiny,
- osoby samostatne starajúce sa o deti,
- ženy znevýhodnené vekom,
- ženy znevýhodnené materstvom,
- skupiny ľudí po prekonaní ťažkých životných situácií,
- náhradné, profesionálne rodiny,
- rodiny vo zvláštnych sociálnych udalostiach (úmrtie, strata zamestnania),
- vzťahy neuzákonené partnerským vzťahom,
- partnerstvá rovnakého pohlavia,
- rodiny s členom v ťažkom zdravotnom stave,
- deti bez rodičov,
- odchovanci detských domovo tvoriaci rodinu,
- multikulturálne rodiny,
- deti s cudzím štátnym občianstvom,
- mnohopočetné rodiny s deťmi v malých bytoch.

2. Ľudia so zdravotným a iným znevýhodnením

- ľudia so zdravotným postihnutím,
- ľudia so zdravotným oslabením,
- mentálne, telesne, zmyslové a kombinované postihy,
- ľudia so zdravotným problémom,

- ľudia bezprostredne ohrození zdravotným postihnutím,
- rodinní príslušníci chorých (rodičia ZP detí, priatelia).

3. Seniori

- občania starší ako 60 rokov,
- človek na trvalom dôchodku: (starobný, invalidný, predčasný, výsluhový),
- nemajú trvalý pracovný pomer nad 60 rokov,
- ľudia, ktorí chcú žiť spoločenský život a využívať možnosti organizovania a organizovaných aktivít,
- ľudia, ktorí chcú prežívať osobnostný vývin aj v seniorskom veku,
- ľudia, ktorí potrebujú vytvárať a udržiavať sociálne vzťahy,
- osoby, ktoré potrebujú prežívať plnosť života,
- ľudia odkázaní na služby,
- občania, ktorí na službu odkázaní sú, ale nechcú ju využívať,
- občania, ktorí nie sú odkázaní na služby, ale chcú ich využívať,
- dobrovoľníci z radov seniorov,
- seniori s nedostatkom informácií,
- osamelí ľudia v seniorskom veku,
- seniori so zdravotným postihnutím, zdravotným znevýhodnením,
- seniori, žijúci v zariadeniach.

4. Osoby v obtiažnych životných situáciách

- osoby, ktoré stratili bývanie,
- dlhoroční bezdomovci,
- ľudia bývajúci „na ulici“,
- ľudia ohrození stratou bývania,
- ľudia prichádzajúci z výkonu trestu,
- všeobecne závislí - aktívni užívatelia a abstinujúci (alkohol, drogy. . .),
- neschopní si sami zabezpečiť základné životné potreby,
- odchovanci Detských domovov bez možnosti, alebo schopnosti sa zaradiť do života,
- psychicky chorí,
- ľudia bez zázemia v rodine,
- ľudia vyžadujúci špeciálnu starostlivosť v sociálnom zariadení,
- nediagnostikovaní občania,
- ťažko intoxikovaní (aktuálne),
- občania neprispôsobiví spôsobu života väčšiny,
- ľudia v sociálnej kríze (strata bývania, zamestnania, choroba, smrť),
- stigmatizovaní na základe etnického pôvodu,
- diskriminovaní a odmietaní pre vonkajšie znaky,
- dlhodobo nezamestnaní, Bez kvalifikácie (ťažko zamestnateľní),
- bez základnej technickej infraštruktúry (voda, kúrenie, plyn).

5.4. Východiská pre tvorbu priorít komunitného plánu

- absencia špeciálnych útulkov a zariadení na prácu s relevantnými cieľovými skupinami,
- absencia poradenských a prevenčných centier,
- chýbajúce sociálne sprevádzanie klientov,
- absencia všetkých foriem azylového a krízového bývania pre cieľovú skupinu,
- absencia denných centier, nízkoprahových, terénnych, ambulantných a podporných služieb,
- neexistencia preventívnych programov a krízové intervencie,
- slabá a nekoordinovaná práca relevantných inštitúcií a organizácií,
- absencia sprevádzania klientov v nepriaznivých sociálnych situáciách,
- nedostatočná a nekoordinovaná spolupráca s políciou, súdnictvom, zdravotníctvom ...,
- nedostatočná a nesystémová spolupráca rodiny so širšou komunitou pri začleňovaní sa do spoločnosti a pracovného života,
- absencia rehabilitačných zariadení, zariadení podporovaného bývania,
- absencia ambulantných terénnych služieb,
- chýbajúce podporné služby v rodinách,
- nedostatočná sieť sociálneho poradenstva, krízovej intervencie, preventívnych programov,
- chýba program systematického monitorovania sociálnych služieb a kvality poskytovania sociálnych služieb pre cieľovú skupinu,
- nedostatočná prepojenosť a koordinácia systému sociálnej pomoci a sociálnych služieb,
- prevládajúce pobytové formy služieb,
- nedostatok nových druhov a foriem sociálnych služieb, najmä ambulantných, terénnych a prechodných,
- nedostatočná transformácia sociálnych služieb smerom k službám poskytovaným v prirodzenom prostredí občana,
- nedostatočná medzirezortná spolupráca so zdravotníctvom,
- slabá informovanosť o sieti sociálnych služieb,
- nedostatok programov pre využitie vedomostných kapacít a osobnostného rozvoja cieľovej skupiny.

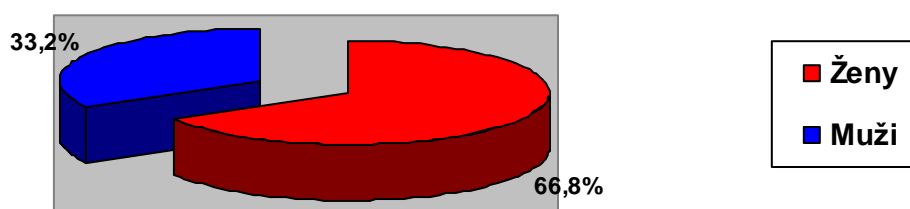
6. VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

Súčasťou analytickej časti komunitného plánu sociálnych služieb sú aj výsledky z dotazníkového prieskumu v rámci mesta Svidník. Dotazníkovú metódu sme zvolili preto, lebo nám umožnila v relatívne krátkom čase získať potrebné množstvo informácií od občanov mesta Svidník. Výhodou dotazníka je možnosť širokej škály otázok, finančná nenáročnosť a jednoduchý spôsob odpovedania. V neposlednom rade nám dotazník umožnil rýchle spracovanie údajov.

Dotazník bol distribuovaný do domácností členmi pracovných skupín komunitného plánovania. Občania mohli vyplnené dotazníky odovzdať na MsÚ osobne, alebo poštou. Rozdaných bolo 1000 dotazníkov a vrátených bolo 238 čo predstavuje 23,8 % návratnosť.

Podľa očakávania väčšina respondentov boli ženy. Podiel žien predstavoval 66,8 % a mužov 33,2 %.

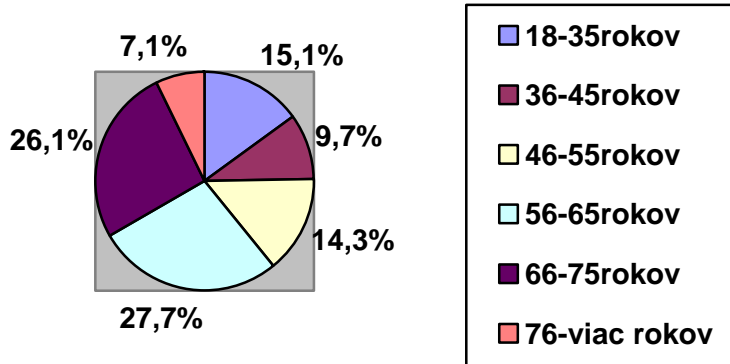
graf č. 1 Pohlavie

Veková kategória

Môžeme skonštatovať, že do dotazníkového prieskumu sa zapojili všetky vekové kategórie. Najviac sa zapojili ľudia z vekovej kategórie 56 - 65 rokov 27,7%. Približne rovnaké zastúpenie mala veková kategória 66 - 75 rokov 26,1 %, o niečo nižšie zastúpenie mala veková kategória 18 - 35 rokov 15,1 %, 46 - 55 rokov 14,3% a 36 - 45 rokov 9,7%. Najmenšie zastúpenie mali občania z vekovej kategórie 76 - viac rokov 7,1 %.

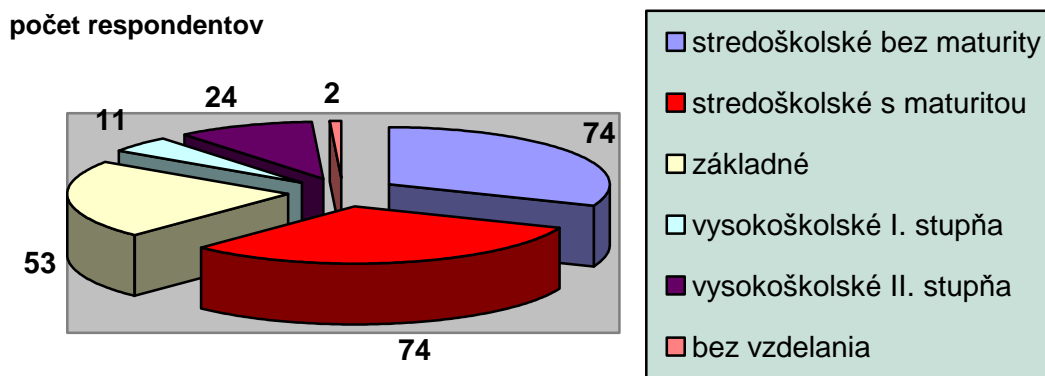
graf č. 2 Vek

Vzdelanie

Z hľadiska dosiahnutého vzdelania najviac respondentov uvádzalo dosiahnuté stredoškolské vzdelanie s maturitou 31,1 % a stredoškolské vzdelanie bez maturity 31,1 %. Základné vzdelanie uvádzalo 22,3 %, vysokoškolské vzdelanie 14,7% a bez vzdelania 0,8 %.

graf č. 3 Stupeň ukončeného vzdelania

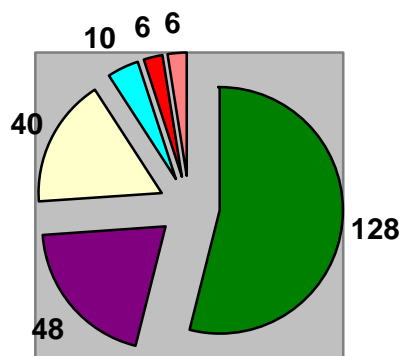

Pracovné zaradenie

Najčastejšie dotazník vyplnili a vrátili dôchodcovia až 53,8 %, ďalej to boli zamestnanci 20,2%, nezamestnaní sa na dotazníkovom prieskume zúčastnili 16,8 % a invalidní dôchodcovia 4,2%. Najmenším počtom na prieskume sa zúčastnili podnikatelia a študenti po 2,5%.

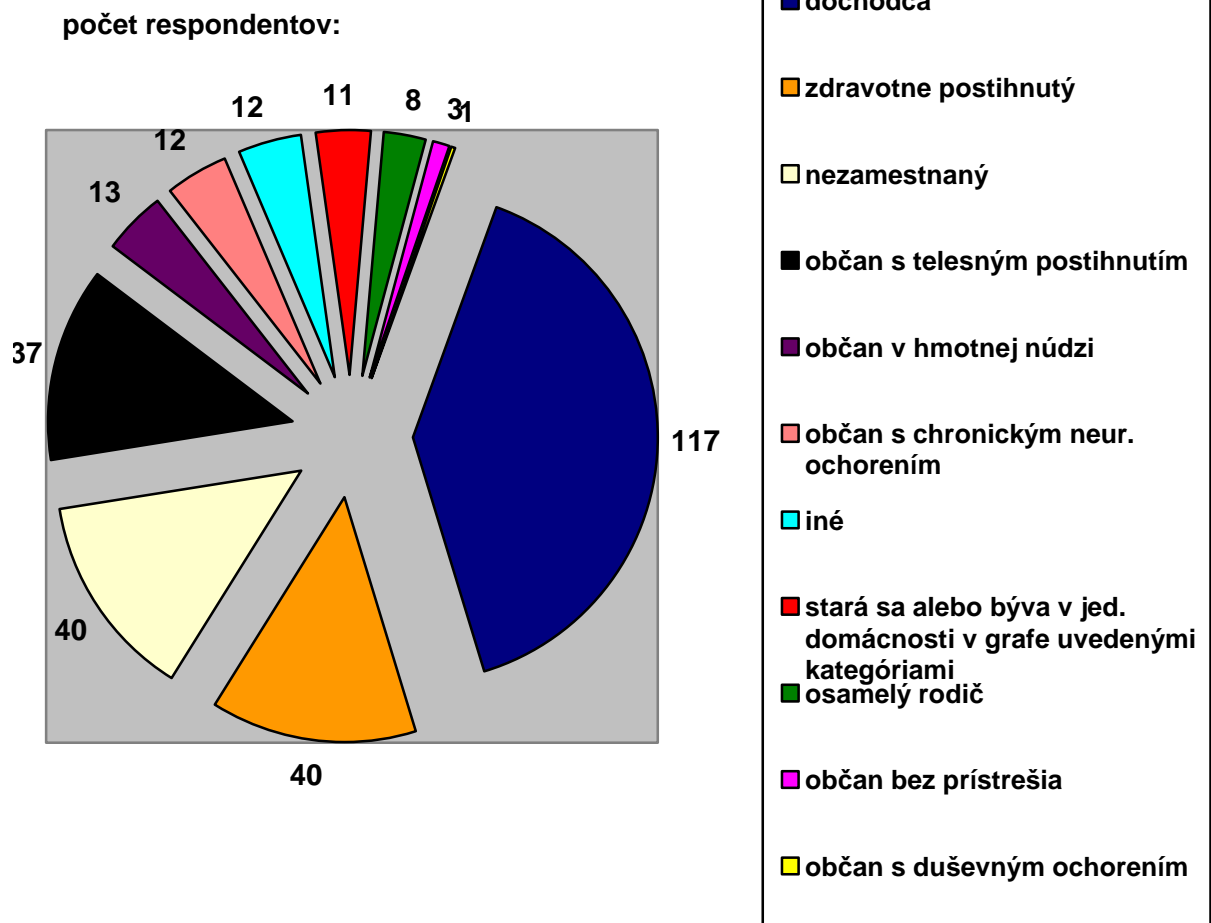
graf č. 4 Pracovné zaradenie

počet respondentov:

Vyhodnotenie, z dotazníka, otázky č. 5: „Do ktorej sociálnej kategórie patríte?“

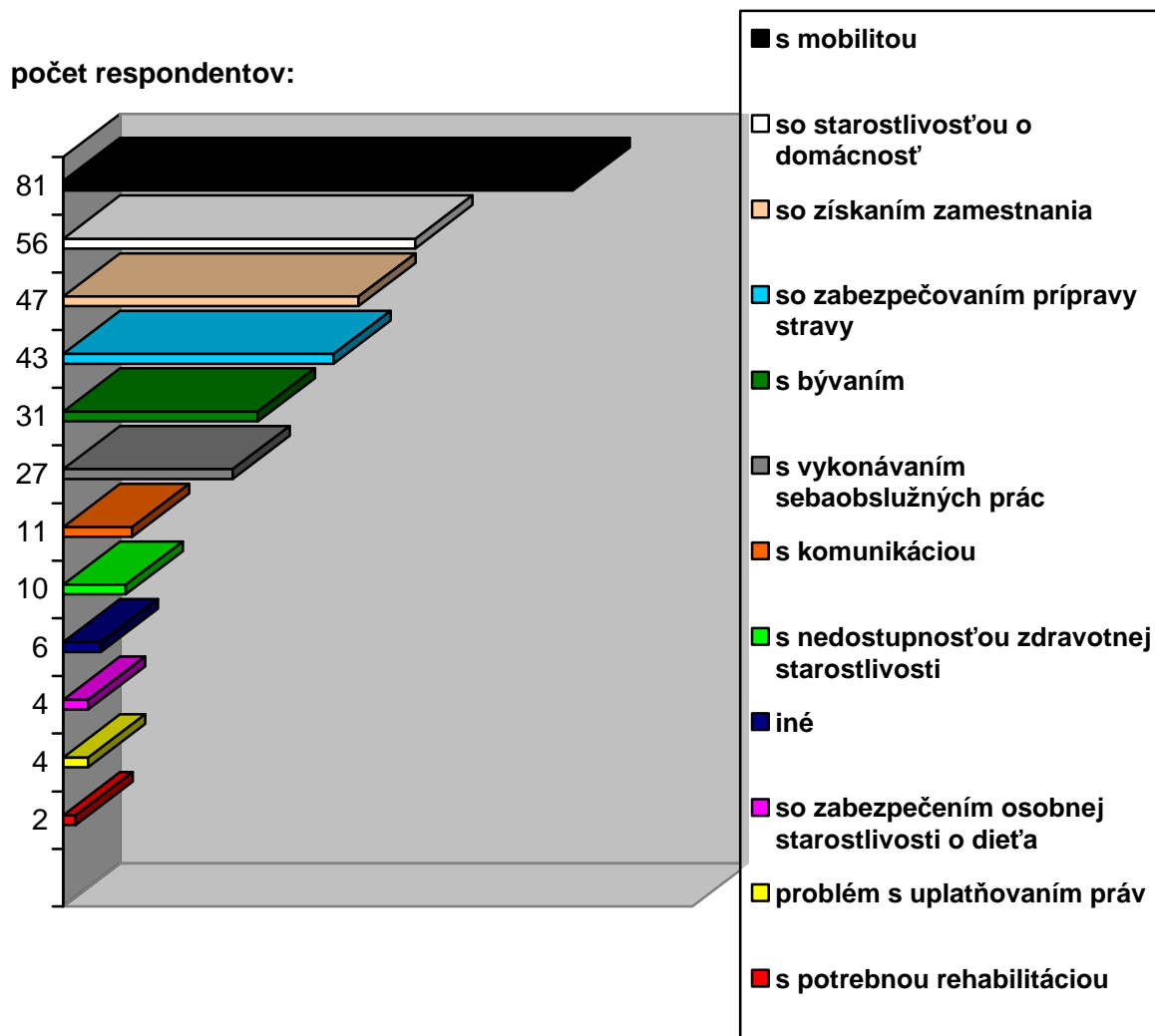
graf č. 5 Sociálna kategória

Najčastejšie zastúpenie mala sociálna kategória – dôchodcovia až 49,2 %, ďalej zdravotne postihnutí a nezamestnaní rovnakým počtom percent 16,8%, občania s telesným postihnutím 15,5 %, občania v hmotnej núdzi 5,5 % a občan s chronickým ochorením 5,0%. Ďalšie sociálne kategórie dosiahli menej ako 5%.

Vyhodnotenie otázky č. 6: „Aký je Váš/Vášho príbuzného sociálny problém?“

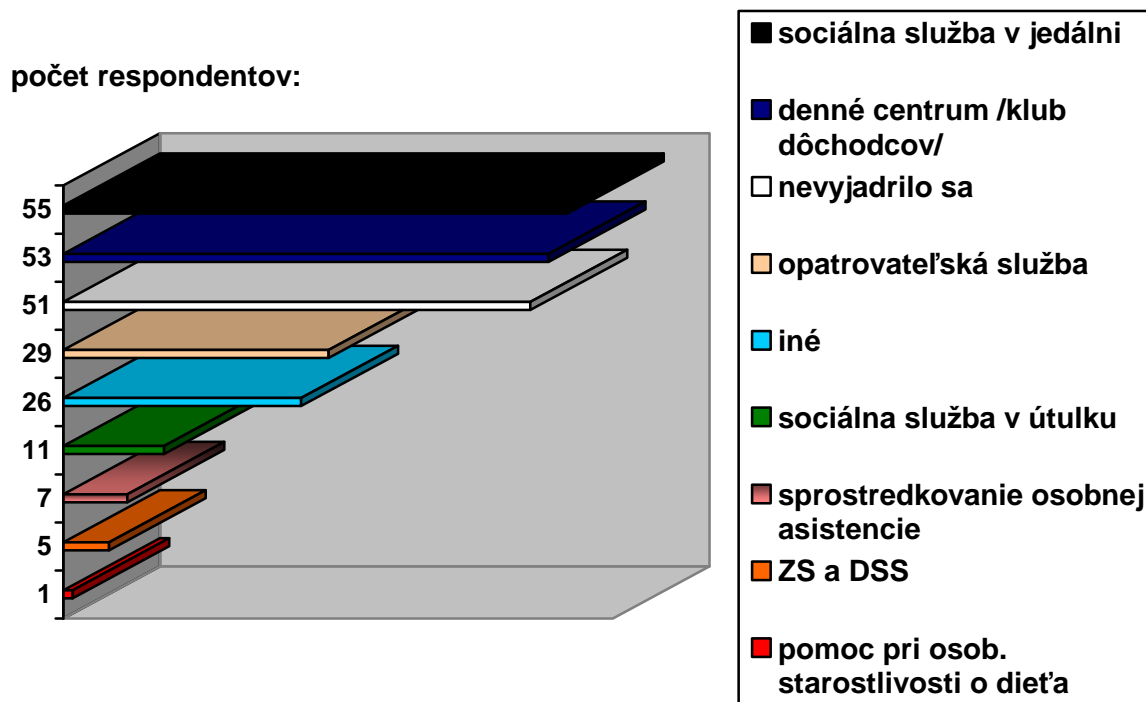
graf č. 6 Sociálny problém

Ako najčastejší sociálny problém tu uvádzali problém s mobilitou 34,0%, ďalej to bol problém so starostlivosťou o domácnosť 23,5%, a ako tretí najväznejší problém respondenti uvádzali problém so získaním zamestnania 19,7%. Staršia veková kategória respondentov až v 18,1% uvádzala problém so zabezpečením prípravy stravy. Najmenej respondentov má problém s uplatňovaním práv a právom chránených záujmov a so zabezpečením osobnej starostlivosti o dieťa po 2,1 % a s potrebnou rehabilitáciou 0,8%.

Vyhodnotenie otázky č.7 a otázky č. 8: „Akú sociálnu službu využívate?“ a „Aká je miera Vašej spokojnosti s využívanou službou?“

graf č. 7 Využitie sociálnych služieb

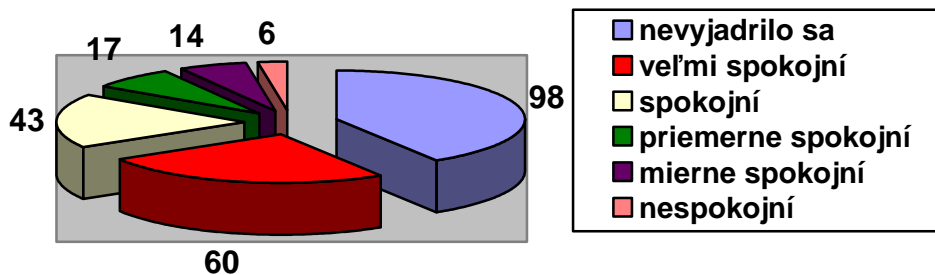

Ak v predchádzajúcej otázke respondent uviedol sociálny problém, tak v týchto dvoch nasledujúcich otázkach respondent špecifikoval druh sociálnej služby ktorú využíva a mieru jeho spokojnosti. Z 238 vrátených dotazníkov sa tejto otázke vyjadrili len 187 účastníkov ankety. Najväčší počet z týchto respondentov využíva sociálnu službu v jedálni 23,1%, na druhom mieste skončila sociálna služba v dennom centre (Klub dôchodcov)– 22,2 %, ako tretia najvyužívanejšia služba je opatrovateľská služba 12,1%.

K otázke k spokojnosti s využitím sociálnej služby sa vyjadrilo len 140 respondentov, pričom 25,2% respondentov sú so službami veľmi spokojní, 18,1% spokojní, 7,1 % priemerne spokojní..

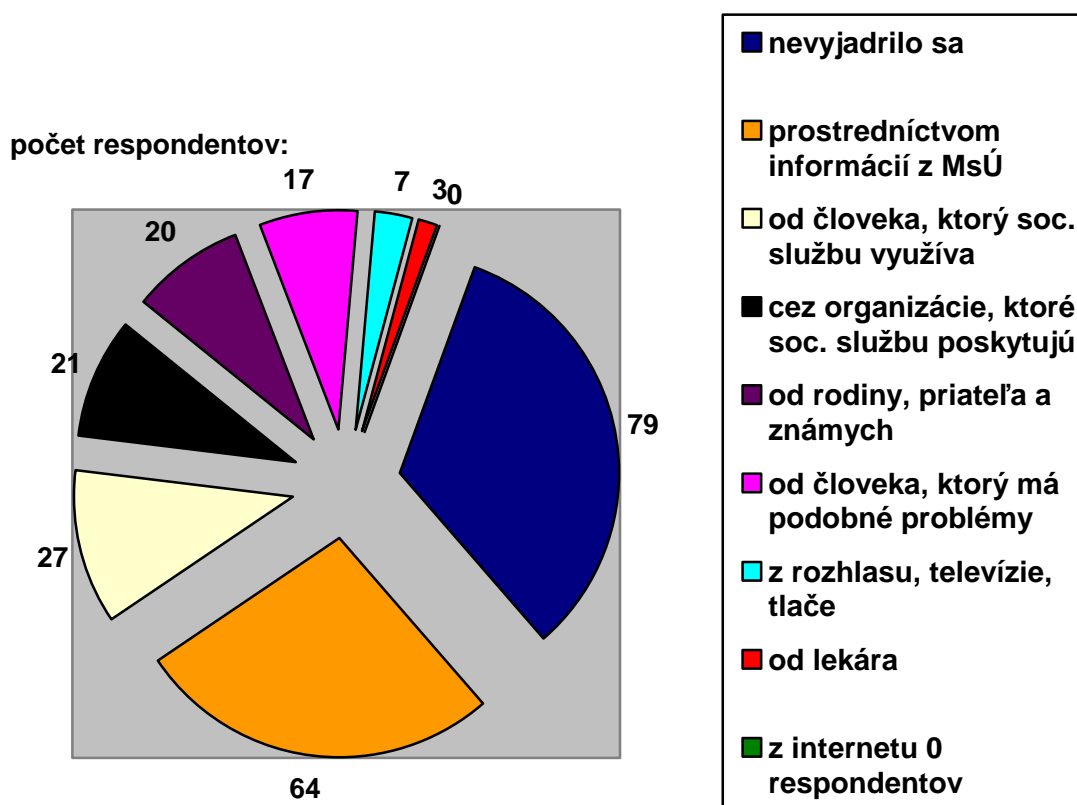
graf č. 8 Miera spokojnosti

Vyhodnotenie otázky č. 9: „Odkiaľ ste sa dozvedeli o službe ktorú využívate Vy alebo Vaši blízky?”

graf č. 9: Informovanosť občanov o sociálnej službe

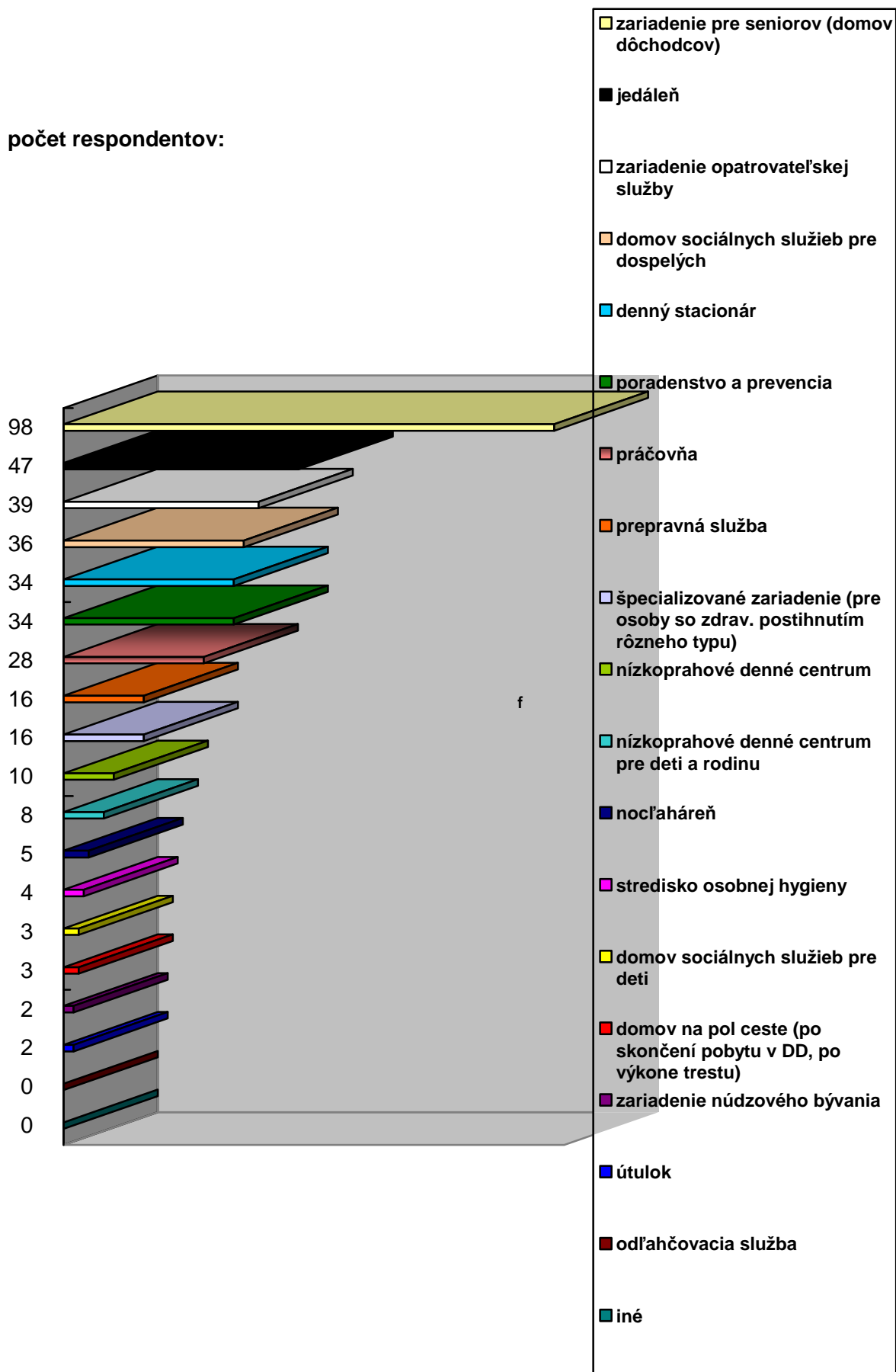
V závere riešenia otázok týkajúcich sa sociálnych služieb sme sa respondentov pýtali odkiaľ získali informácie o sociálnej službe ktorú využívajú. Mestský úrad sa tu osvedčil ako najväčší sprostredkovateľ informácií, až 26,9% respondentov je informovaných od pracovníkov mestského úradu. 11,3 % respondentov získalo informácie o sociálnej službe od

človeka, ktorý ju už využíval. Cez organizácie, ktoré sociálne služby poskytujú získalo základnú informáciu 8,8 % respondentov.

Vyhodnotenie otázky č. 10: „O aké ďalšie sociálne služby, sociálne zariadenia by ste mali záujem Vy osobne / pre Vášho príbuzného?“

graf. č. 10: Záujem občanov o ďalšie, nami navrhnuté sociálne služby

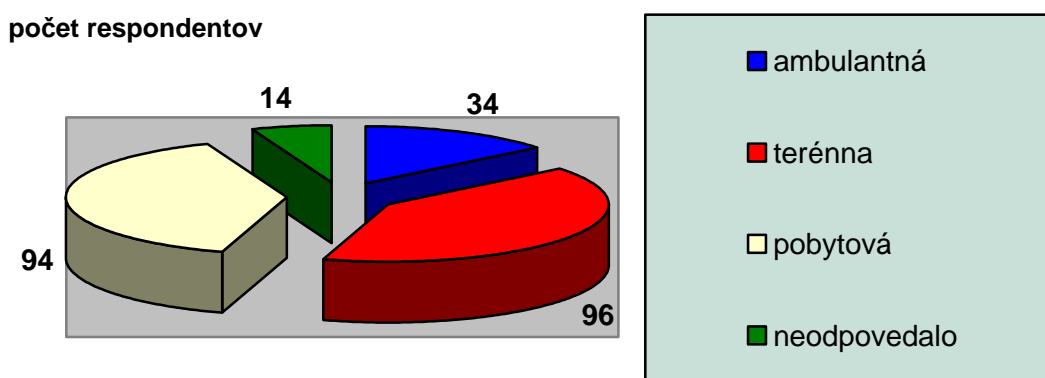
počet respondentov:

Z tejto otázky sme chceli získať informáciu o tom, aká služba alebo zariadenie v sociálnej sfére odpovedajúcim chýba. Vyjadrilo sa všetkých 238 respondentov, pričom časť respondentov sa vyjadrila k viacerým zariadeniam, z čoho sa vytvoril záver na ktoré oblasti sociálnej pomoci by sa malo mesto v budúcnosti zamerať. Najviac respondentov až 41,2 % uviedlo, že v meste chýba zariadenie pre seniorov (Domov dôchodcov). Na druhom mieste skončila požiadavka na poskytovanie sociálnej služby v jedálni (19,7 %), Na treťom mieste sa uplatnil záujem o zriadenie zariadenie opatrovateľskej služby v počte 16,4 % a 15,1 % respondentov uviedlo požiadavku na Domov sociálnych služieb pre dospelých.

Vyhodnotenie otázky č. 11: „Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovovala?“

graf. č. 11: Žiadané formy poskytovania sociálnych služieb od respondentov

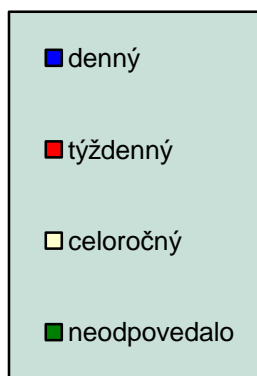
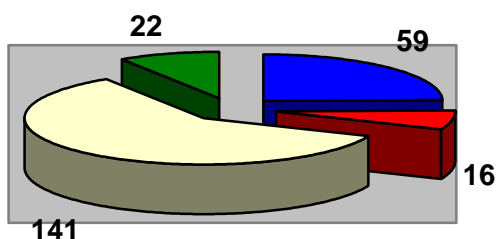

40,3% vo svojich odpovediach preferovalo terénnu sociálnu službu poskytovanú v prirodzenom rodinnom prostredí. O pobytovú službu malo záujem 39,5 % opýtaných a o ambulantnú 14,3 %. Neprejavilo záujem o žiadnu formu sociálnej služby 5,9% o odpovedajúcich.

Vyhodnotenie otázky č. 12: „Aký rozsah poskytovania sociálnej služby by Vám vyhovoval najviac?“

graf č. 12: Rozsah poskytovania sociálnej služby vyhovujúci respondentom

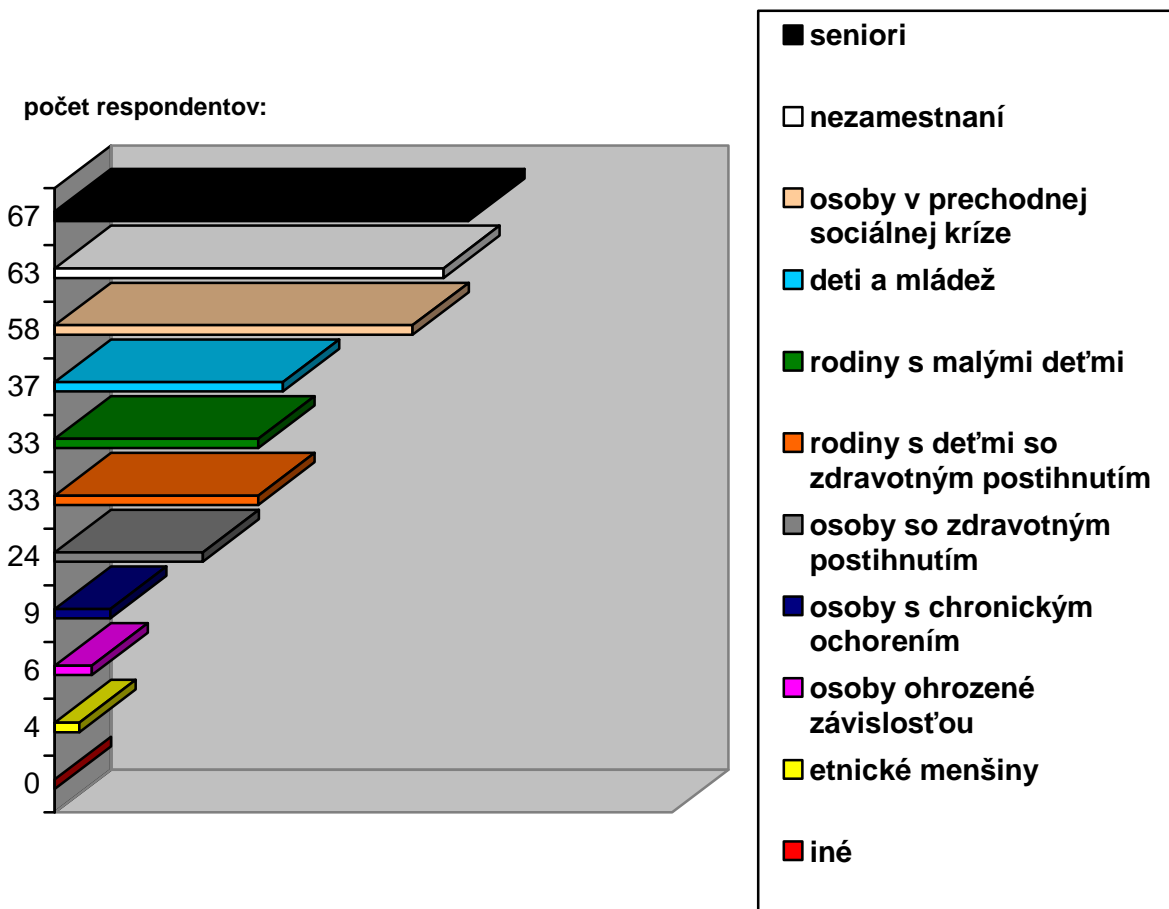
počet respondentov

Najviac bol prejavovaný záujem o celoročný pobytový typ sociálnej služby, až 59,2 %. O denný typ sociálnej služby prejavilo záujem 24,8 % a o týždenný pobytovú formu sociálnej služby prejavilo záujem 6,72% opýtaných. 9,2 % respondentov sa k tejto otázke nevyjadrilo.

Vyhodnotenie otázky č. 13: „Ktorým skupinám obyvateľom mesta by mala byť venovaná väčšia pozornosť?“

graf č. 13: Ktoej sociálnej skupine obyvateľstva nášho mesta by sa mala venovať väčšia pozornosť?

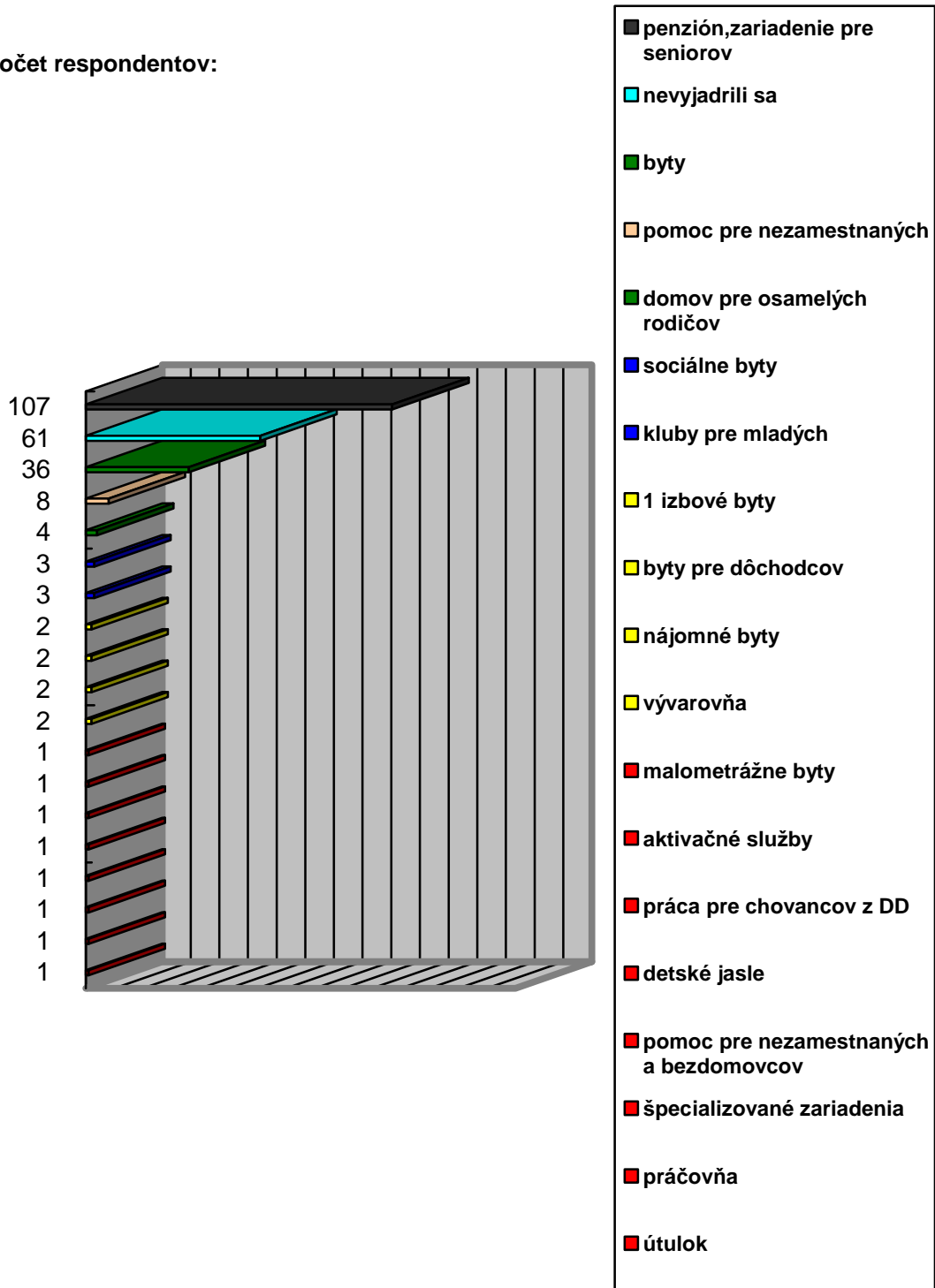

Z analýzy jednoznačne vyplýva, že najväčšiu pozornosť, v rámci mesta, treba venovať seniorom až 28,2 %, a takmer rovnakú pozornosť treba venovať nezamestnaným 26,5 %. Pozornosť je treba venovať aj osobám v prechodnej sociálnej kríze 24,4%, aby sa predchádzalo ťažko riešiteľnému problému. Primeranú pozornosť je potrebné venovať deťom a mládeži a rodinám s deťmi so zdravotným postihnutím. Aj v tejto otázke sa respondenti vyjadrili k viacerým sociálnym skupinám.

Vyhodnotenie otázky č. 14: „Aké sociálne služby alebo zariadenie poskytujúce sociálne služby podľa Vás chýbajú v meste Svidník a sú potrebné?“

graf č. 14: Aké sociálne služby a zariadenia, podľa názoru občanov, chýbajú v meste Svidník?

počet respondentov:

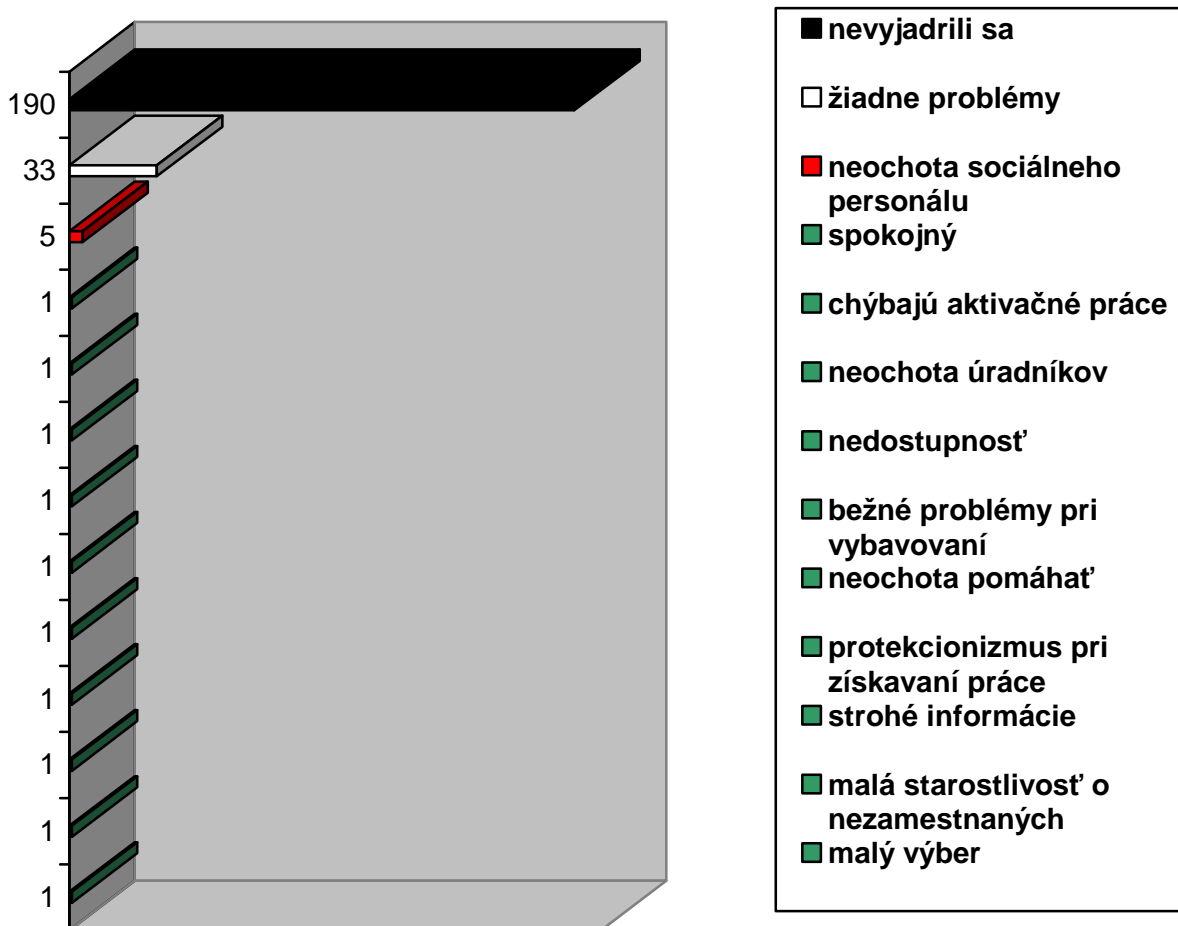

V tejto otázke sa mali respondenti vyjadriť svojimi slovami, aké zariadenia alebo služby sú v meste potrebné. Zo všetkých odpovedajúcich 44,9 % odpovedalo, že v meste chýba penzión, resp. zariadenie pre seniorov. 15,1 % respondentom chýbajú v meste byty, 3,4 % pomoc pre nezamestnaných, 25,6 % odpovedajúcich sa k tejto otázke nevyjadrilo.

Vyhodnotenie otázky č. 15: „S akými problémami sa stretávate pri využívaní sociálnych služieb?“

graf č 15. Problémy občanov pri využívaní sociálnych služieb

počet respondentov:

K tejto otázke sa vyjadrilo iba 48 respondentov, z ktorých 33 nemajú žiadne problémy pri využívaní sociálnych služieb.

7.Kritické oblasti , ciele a opatrenia

Problémy v sociálnej oblasti v meste Svidník

Podľa dotazníkového prieskumu , ktorý bol vykonaný na náhodne vybranej skupine obyvateľov a zberu problémov medzi členmi pracovnej skupiny boli vytýčené základné problémy v sociálnej oblasti v meste Svidník nasledovne:

- A. Chýbajúce zariadenie pre seniorov
- B. Vysoká nezamestnanosť
- C. Zariadenie opatrovateľskej služby
- D. Denný stacionár
- E. Chýbajúce nájomné byty
- F. Nedostatok informácií o možnostiach v sociálnej oblasti , hlavne medzi sociálne vylúčenými občanmi
- G. Problémové správanie deti a mládeže

Návrh cieľov a opatrení na riešenie stanovených problémov

Kritická oblasť A,C,D	Sociálne služby
Cieľ 1 Zriadenie „Centra sociálnych služieb“ t.j. - zariadenie pre seniorov -denný stacionár -zariadenie opatrovateľskej služby Termín :2014 Zodpovedný:MsÚ Finančný zdroj :vlastné, EU, ŠR	Opatrenie A.1.1 Získanie vhodnej nehnuteľnosti resp.pozemku Opatrenie A.1.2 Spracovanie projektovej dokumentácie Opatrenie A.1.3 Výstavba (rekonštrukcia) a následne sprevádzkovanie
Cieľ 2 Podpora a rozvoj nových metód sociálnej práce a sociálnych služieb Termín:2014 Zodpovedný : MVO,MsÚ Fenančný zdroj :EU,ŠR,nadačné zdroje	Opatrenie A.2.1 Udržanie a skvalitnenie činnosti Denného centra pri MsÚ Opatrenie A.2.2. Zavedenie odľahčovacej služby Opatrenie A.2.3 Ďalší rozvoj terénnej sociálnej práce

Sociálny systém prešiel v poslednom období procesom zložitých zmien, z ktorých prioritou je postupný prechod od sociálnej starostlivosti k sociálnej pomoci.

Sociálna pomoc je účinná vtedy, keď primerane uspokojí individuálne potreby občana. Táto skutočnosť je rozhodujúca pri poskytovaní sociálnych služieb. V zmysle zákona č.448/2009 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č.455/1991 Zb.o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov do pôsobnosti obce okrem iných kompetencií patrí zriaďovanie , zakladanie a kontrola zariadení pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár. Vzhľadom na absenciu týchto zariadení na území mesta sa táto skutočnosť výrazne odrazila v dotazníkovom prieskume na prvých miestach.

Mesto Svidník sa vyznačuje vysokým počtom občanov v poproduktívnom veku a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorý sú odkázaní na soc. pomoc. Pre túto skupinu občanov Mestský úrad vo Svidníku poskytuje opatrovateľskú službu (zákon 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov) .Opatrovateľská služba sa poskytuje občanovi, ktorí pre svoj nepriaznivý zdravotný stav potrebujú pomoc inej osoby pri zabezpečovaní nevyhnutných životných úkonov , nevyhnutných prác v domácnosti alebo kontaktu so spoločenským prostredím.

Vývoj opatrovateľskej služby

Text	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Počet opatrovateliek	16	20	23	23	24	24	21	20
Počet opatrovaných	18	24	31	33	41	40	41	38

Kritická oblasť B	Nezamestnanosť
<p>Cieľ 1 Udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov Termín :2014 Zodpovedný : MsÚ, UPSVaR, MVO Finančný zdroj :vlastné, EU,ŠR</p>	<p>Opatrenie B.1.1 Udržanie aktivačných prác</p> <p>Opatrenie B.1.2 Podpora malých obecných služieb</p>
<p>Cieľ 2 Zvyšovanie počtu pracovných miest Termín:priebežne Zodpovedný : MsÚ,UPS VaR, MVO Finančný zdroj : vlastné, EU, ŠR</p>	<p>Opatrenie B.2.1 Vytvorenie strážnej služby z radov Rómov v rómskej komunite</p> <p>Opatrenie B.2.2 Podpora samozamestnania v tradičných remeslách a s využitím miestnych zdrojov</p> <p>Opatrenie B.2.3 Zvyšovanie informovanosti o možnostiach zamestnávania sociálne vylúčených občanov</p>

	<p>v podnikateľskom sektore</p> <p>Opatrenie B.2.4 Podpora všetkých nových aktivít smerujúcich k zvyšovaniu zamestnateľnosti a zamestnanosti</p>
<p>Cieľ 3 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne Termín: priebežne Zodpovedný: MsÚ ,MVO, UPSVaR, školy Finančný zdroj: EU, ŠR,vlastné</p>	<p>Opatrenie B 3.1 Príprava a realizácia rekvalifikačných kurzov podľa aktuálnych požiadaviek trhu práce .</p> <p>Opatrenie B3.2 Rozvíjanie spolupráce podnikateľského sektora a škôl za účelom výberu aktuálnych študijných odborov</p> <p>Opatrenie B3.3 Príprava a realizácia programov na ukončenie základného a stredného vzdelania</p>

Podľa dotazníkového prieskumu, ktorý bol vykonaný na náhodne vybranej skupine obyvateľov, je jednou z najviac kritických oblastí v meste Svidník 'vysoká nezamestnanosť', s ktorou je spojená veľká časť problémov rodín žijúcich na území mesta. Vysoký podiel nezamestnaných je z rizikových skupín, hlavne osôb so základným vzdelaním alebo bez vzdelania, dlhodobo nezamestnaných, mladých ľudí po ukončení štúdia, ktorí sú bez praxe a osôb nad 50 rokov veku. V meste je cca 975 nezamestnaných občanov, dopyt po pracovných miestach ďaleko prevyšuje ponuku, je pomerne vysoký počet uchádzačov o zamestnanie na jedno voľné pracovné miesto a značný odliv mladých ľudí z mesta prechodne za prácou mimo územia SR, alebo trvale do iných miest na území SR.

Jedným z opatrení bude realizácia programov, ktoré budú zamerané na ukončenie základného a stredného vzdelania u detí a mládeže a rekvalifikačných kurzov podľa aktuálnych požiadaviek trhu práce pre uchádzačov o zamestnanie, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní cez ÚPSVaR.

Cieľom mesta Svidník je aj udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie prostredníctvom aktivačných prác a malých obecných služieb. Zámerom je aj naučiť Rómov (dospelých dlhodobo nezamestnaných Rómov a rómsku mládež) tradičným remeslám (tkáčstvo – práca na tkáčskom ráme, cigánske viazanice, drotárstvo, výroba šperkov z drôtu a košíkárstvo), ktoré by mohli ľahko vykonávať doma s možnosťou odpredaja. Prostredníctvom tvorivých dielní obnoviť a zachovať tradičné zručnosti u Rómov. Taktiež v blízkej budúcnosti je potrebné vytvorenie strážnej služby z radov Rómov v rómskej komunite, kde sú najväčšie nepokoje najmä v čase preberania dávok v hmotnej núdzi a príspevkov k dávkam. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

Kritická oblasť E	Bývanie sociálne slabších občanov
<p>Cieľ 1 Výstavba nájomných bytov Termín: 2014 Zodpovedný: MsÚ Finančný zdroj: vlastné, ŠR, EU</p>	<p>Opatrenie E1.1. Získanie vhodných nehnuteľností resp. pozemkov</p> <p>Opatrenie E1.2 Spracovanie projektovej dokumentácie</p> <p>Opatrenie E1.3 Výstavba (rekonštrukcia) bytov</p>

Ako ďalší problém hlavne mladšej vekovej kategórie ktorí sa výrazne objavil v dotazníkovom prieskume je absencia nájomných bytov .Hlavne mladý ľudia po založení rodiny hľadajú takúto formu riešenia bytovej situácie .

Kritická oblasť F	Informovanosť a komunikácia
<p>Cieľ 1 Zlepšenie informovanosti o možnostiach v sociálnej oblasti medzi sociálne vylúčenými občanmi</p> <p>Termín : stály Zodpovedný: MsÚ ,MVO Finančný zdroj : EU, ŠR, nadacie</p>	<p>Opatrenie F 1.1 Rozšírenie programu TSP</p> <p>Opatrenie F 1.2 Využitie miestnych médií na propagačné a informačné kampane so sociálnou tematikou</p>
<p>Cieľ 2 Zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby</p> <p>Termín: stály Zodpovedný: MsÚ v spolupráci s MVO</p>	<p>Opatrenie F 2.1 Pravidelné stretávanie zástupcov poskytovateľov sociálnych služieb zamerané na výmenu skúsenosti , informácií a rozvoj vzájomnej spolupráce</p>

Ďalšou z kritických oblastí bola informovanosť a komunikácia medzi sociálne vylúčenými občanmi , aj medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby.

Jedným z opatrení na zlepšenie informovanosti o možnostiach v sociálnej oblasti medzi sociálne vylúčenými občanmi je terénna sociálna práca , ktorá prostredníctvom terénnych sociálnych pracovníkov a asistentov sa zameriava na tieto oblasti:

-spolupráca s príslušnými inštitúciami a ďalšími relevantnými subjektmi, realizuje konzultácie a vyhľadáva občanov, ktorým treba poskytnúť sociálnu pomoc, práca s komunitou v jej prirodzenom prostredí,

-poskytuje individuálnu pomoc klientom a základne poradenstvo (zisťovanie osobnej, rodinnej a sociálnej anamnézy) . Navrhuje klientovi spôsoby riešenia jeho sociálnej situácie a pomáha mu pri riešení jeho problémov. V nevyhnutných prípadoch ho distribuuje príslušným inštitúciami. V prípade potreby sprevádza klienta a pomáha mu uplatňovať jeho opodstatnené práva v inštitúciách,

-realizuje aktivity a opatrenia zamerané na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine , sprostredkúva informácie medzi klientom a inštitúciami v meste , ale aj mimo mesta – mestský úrad, úrad práce, školy a školské zariadenia, zdravotné zariadenia, súdy a ďalšie štátne a verejné inštitúcie.

Ďalším cieľom v danej kritickej oblasti je zlepšenie komunikácie a spolupráce medzi subjektmi poskytujúcimi sociálne služby. Koordináciou poskytovateľov sociálnych služieb na základe výmeny skúsenosti a informácií dôjde k zvýšeniu efektívnosti a prehľadnosti poskytovaných sociálnych služieb na území mesta Svidník.

Kritická oblasť G	Rodina a deti
<p>Cieľ 1 Znižovanie podielu detí a mládeže s problémovým správaním</p> <p>Termín :stály</p> <p>Zodpovedný : spolupráca medzi MVO, MsÚ, UPSVaR, Mestská polícia</p> <p>Finančný zdroj: EU, ŠR,vlastné ,MVO</p>	<p>Opatrenie G.1.1 Prehĺbenie spolupráce medzi existujúcimi inštitúciami, ktoré pracujú s deťmi a mládežou</p> <p>Opatrenie G.1.2 Osvetové programy pre rodičov a deti</p> <p>Opatrenie G.1.3 Zvýšenie prevenčných aktivít zameraných na záškoláctvo</p> <p>Opatrenie G.1.4. Podpora a rozvoj spoločných voľnočasových aktivít pre deti, mládež a rodičov</p> <p>Opatrenie G.1.5 Prevenčné programy zamerané na zneužívanie návykových látok a iné závislosti</p> <p>Opatrenie G.1.6 Zvýšenie počtu rómskych asistentov</p> <p>Opatrenie G 1.7 Zvýšenie prevenčnej činnosti Mestskej polície</p>

Zložitá sociálno – ekonomická situácia v rodine sa odráža na hmotnej a sociálnej núdzi a kvalite fungovania rodiny.

Narastá podiel problémových a rozvrátených rodín a podiel detí a mládeže s problémovým správaním (záškoláctvo, užívanie návykových látok a páchanie trestnej činnosti).

Záškoláctvo –tendencia neplnenia si povinnej školskej dochádzky neustále pretrváva. Ak na základe písomnej informácie o školskej dochádzke poskytovanej školou vyplynie, že dieťa zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky (viac ako 15 neospravedlnených hodín mesačne) osobitným príjemcom v zmysle zákona NR SR č.600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení sa stáva obec , kde má nezaopatrené dieťa trvalý pobyt. V roku 2010 malo zanedbanú školskú dochádzku 8-10 žiakov navštevujúcich ZŠ

Dôležité je zabezpečiť pokrytie mesta Svidník takými službami krízovej intervencie, ktorej cieľom je odstrániť zdroj sociálnej núdze a dosiahnuť opätovné zaradenie mladého človeka do spoločnosti. Tento typ služby sa poskytuje najmä ohrozeným deťom a obetiam domáceho násillia.

Zákon NR SR č.36/2005 Z.z. o rodine a zákon NR SR č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov dal obciam a mestám nové kompetencie a povinnosti , preto je potrebné predchádzať patologickým javom . Z uvedeného dôvodu aj práca v meste v spolupráci s existujúcimi inštitúciami, ktoré pracujú s deťmi a mládežou , bude smerovať ku prevencii.

Do Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Svidník bola zahrnutá aj táto kritická oblasť a navrhli sa opatrenia na zníženie podielu detí a mládeže s problémovým správaním . Vzhľadom na to, že základom pre výchovu dieťaťa je rodinné prostredie, boli ako opatrenia navrhnuté rôzne osvetové programy pre rodičov a detí , podpora a rozvoj spoločných voľnočasových aktivít pre deti, mládež a rodičov. Zároveň bolo navrhnuté prehĺbenie spolupráce medzi existujúcimi inštitúciami, ktoré pracujú s deťmi a mládežou .

7.1.Prijatie, monitorovanie a úpravy komunitného plánu

Strategické plánovanie je nepretržitý proces zabezpečovania rovnováhy medzi stanovenými cieľmi a možnosťami mesta. Účelom strategického plánovania je stanoviť ciele a spôsoby ich dosiahnutia .

Medzi hlavné ciele Komunitného plánu sociálnych služieb mesta Svidník patrí:

- poznať plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- poznať požiadavky a potreby príjemcov (klientov, obyvateľov mesta Svidník),
- rozšíriť a skvalitniť poskytované sociálne služby a snaha pomôcť všetkým cieľovým skupinám,

- koordinovať ponuky a potreby v oblasti sociálnych služieb,
- zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb v meste Svidník.

Vypracovaný Komunitný plán sociálnych služieb mesta Svidník pre roky 2011-2014 vstúpi do platnosti v deň, keď bude schválený Mestským zastupiteľstvom.

Komunitný plán sociálnych služieb je dynamický dokument, ktorý v prípade radikálnej zmeny vnútorných pomerov v meste alebo vonkajších pomerov v okrese, regióne, štáte môže byť redukovaný alebo rozširovaný so zachovaním definovaných cieľov.

Na zhodnotenie realizačnej etapy jednotlivých cieľov Komunitného plánu sociálnych služieb je dôležité zvoliť si prehľadný systém kontroly. V priebehu realizácie komunitného plánu je nevyhnutné sledovať a vyhodnocovať časový plán realizácie, ako aj implementovať do komunitného plánu zmeny, ktoré nastanú v priebehu realizácie jednotlivých aktivít.

Pre vyhodnotenie plnenia komunitného plánu je potrebné:

- každoročne spracovať správu o plnení komunitného plánu, predkladať ju sociálnej, bytovej a zdravotnej komisii pôsobiacej pri MsZ,
- zachovať pracovnú skupinu, ktorej činnosť by mala zotrvať aj v realizačnej fáze komunitného plánovania,
- jedenkrát za 2 roky vykonať analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľom mesta Svidník.

Úpravy a zmeny Komunitného plánu sociálnych služieb sú v kompetencii pracovnej skupiny, ktorá sa na nich dohodne spoločne. Navrhnuté zmeny a úpravy vstúpia do platnosti po schválení Mestským zastupiteľstvom.

obeť násilia

starám sa alebo bývam v jednej domácnosti s osobou / osobami z horeuvedených kategórií

iné (prosím dopíšte) .....

6. Aký je Váš / Vášho príbuzného sociálny problém?:

s mobilitou (pohybom)

s uplatňovaním práva na vzdelanie

s nedostupnosťou zdravotníckej starostlivosti

so získaním zamestnania

so zabezpečením prípravy stravy

s potrebnou rehabilitáciou

so starostlivosťou o domácnosť

s bývaním

s vykonávaním sebaobslužných prác

s komunikáciou

so zabezpečením osobnej starostlivosti o dieťa

problém s uplatňovaním práv a právom chránených záujmov (vybavovanie úradných záležitostí, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovanie tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku ...)

iné (prosím dopíšte)

7. Ak ste v predchádzajúcej otázke odpovedali áno, označte akú sociálnu službu využívate:

sociálnu službu v útulku

pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života

poskytovanie sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti a mladistvých

poskytovanie sociálnej služby zariadenia pre seniorov a domov soc. služieb (ZS a DSS)

opatrovateľskú službu

sprostredkovanie osobnej asistencie

poskytovanie sociálnej služby v dennom centre (klub dôchodcov)

poskytovanie sociálnej služby v jedálni

iné (prosím dopíšte) .....

8. Ak využívate niektorú sociálnu službu uvedenú v predchádzajúcej otázke, uveďte prosím mieru spokojnosti:

veľmi spokojný/á   mierne spokojný/á

spokojný/á   nespokojný/á

priemerne spokojný/á

9. Odkiaľ ste sa dozvedeli o službe, ktorú už využívate?

od človeka, ktorý má podobné problémy

z televízie, rozhlasu, tlače, letákov

od človeka, ktorý sociálnu službu využíva

z internetu

cez organizácie, ktoré sociálnu službu poskytujú

od lekára

od rodiny, priateľov, známych

prostredníctvom informácií z MsÚ Svidník

iné (prosím dopíšte) .....

10. O aké ďalšie sociálnu služby, sociálne zariadenia by ste mali záujem Vy osobne/ pre Vášho príbuzného?

poradenstvo a prevencia

práčovňa

domov sociálnych služieb pre deti

jedáleň

domov sociálnych služieb pre dospelých	prepravná služba
zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov)	nízkoprahové denné centrum
zariadenie núdzového bývania	zariadenie núdzového bývania
(domov pre osamelých rodičov)	nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu
domov na pol ceste (po skončení pobytu	špecializované zariadenie (pre osoby so zdrav
v DD, po prepustení z výkonu trestu a p.)	postihnutím rôzneho typu)
útulok	denný stacionár
nocľaháreň	odľahčovacia služba
zariadenie opatrovateľskej služby	iné (prosím dopíšte) .....
stredisko osobnej hygieny	

11. Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovovala?

- ambulantná (prijímateľ sociálnej služby dochádza za sociálnou službou)
- terénna (sociálna služba poskytuje v prirodzenom rodinnom prostredí prijímateľa sociálnej služby – doma)
- pobytová (súčasťou sociálnej služby je aj ubytovanie, sociálna služba sa poskytuje ako celoročná alebo týždenná)

12. Aký rozsah poskytovania sociálnej služby by Vám vyhovoval najviac?

denný	týždenný	celoročný

13. Ktorým z nasledujúcich skupín obyvateľstva mesta Svidník by podľa Vás mala byť venovaná väčšia pozornosť?

rodiny s malými deťmi	osoby ohrozené závislosťou
rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím	osoby v prechodnej sociálnej kríze
deti a mládež	nezamestnaní
seniori	etnické menšiny
osoby so zdravotným postihnutím	iné (prosím dopíšte) .....
osoby s chronickým ochorením	

14. Aké sociálne služby alebo zariadenia poskytujúce sociálne služby podľa Vás chýbajú v meste Svidník a sú potrebné?

.....

.....

15. A akými problémami sa stretávate pri využívaní sociálnych služieb?

.....

.....

Vyplnený dotazník Vás prosíme zaslať do 30. apríla 2010 e-mailom na adresu kpss@svidnik.sk; poštou na adresu: Mestský úrad, odbor sociálny, Sov. hrdinov 200, 089 01 Svidník, alebo doručiť osobne: Mestský úrad, odbor sociálny, Sov. hrdinov 200, 089 01 Svidníka (budova AB II. poschodie č.d.234).

Za Váš čas strávený vyplňovaním dotazníka Vám ďakujeme a tešíme sa na našu ďalšiu spoluprácu